

سنڌي ادبي سنگت ڳوٺ سڌار سنگت گوزو پاران مجلس مذاڪرو منعقد ڪيو ويو (روزاني آفتاب
09/12/1986)

ميهڙ (علي شير مڱڻهار ت - ر) ڳوٺ سڌار سنگت گوزو ۽ شاهه لطيف ادبي سنگت گوزو ضلعو دادو پاران گذريل ڏينهن ڳوٺ گوزو ۾ ڳوٺ سڌار ڪچهري ۽ پرائمري تعليم تي مجلس مذاڪرو زير صدارت غفار صديقي چيف ڪوارڊينيٽر مسجد اسڪولس پروگرام سنڌ جي ٿي گذريو. تقريب جو خاص مهمان ايس ڊي او ميهڙ نذر محمد ڪلهوڙو صاحب هو. تقريب کي غفار صديقي، ايس ڊي او ميهڙ پروفيسر قلندر شاهه لڪياري چيئرمين انگلش ڊپارٽمينٽ پروفيسر غلام حيدر بلوچ سوشل ورڪس سنڌ يونيورسٽي خان محمد پنهور، عبدالجبار لاکير هيڊ ماستر هاءِ اسڪول خيرپور ناٿن شاهه هيڊ ماستر هاءِ اسڪول گوزو، ڳوٺ سڌار سنگتن جو نمائندي ماهر تعليم پ ٿ الف جي نمائنده استادن ۽ شاگردن خطاب ڪيو. تعليم جي سڌاري واري لاءِ رٿون، تجويزون ۽ رايا مشورا ڏنا ويا. جڏهن ته ڳوٺ سڌار سنگت گوزو جي سرپرست ۽ ممتاز سوشل ورڪر حاجي جان محمد ڪوريڄو سپاسنامو پيش ڪيو. آجيان واري تقريب غلام مصطفيٰ عباسي، وائيس چيئرمين سنڌ ڳوٺ سڌار سنگت ڪئي. شڪرئي جي تقرير غلام رسول خان ڪوريڄو صدر ڳوٺ سڌار سنگت گوزو ڪئي. آخر ۾ ايس ڊي او صاحب ڳوٺ سڌار پارڪ جو ٻوٽو پوکي افتتاح ڪيو. غفار صديقي، قلندر شاهه لڪياري، غلام حيدر بلوچ پڻ هئا.

بين الاقوامي سنڌي ادبي ڪانفرنس اڄ کان شروع ٿيندي، ڊاڪٽر نبي بخش بلوچ افتتاحي اجلاس جي صدارت ڪندو (روزاني عبرت 02/02/1988)

حيدرآباد (هه ع) سنڌ يونيورسٽي جي سنڌي شعبي پاران ٽن ڏينهن واري بين الاقوامي سنڌي ادبي ڪانفرنس سڀاڻي 2 فيبروري کان سنڌ يونيورسٽي نيو ڪئمپس ڄامشورو ۾ شروع ٿي رهيو آهي. مشهور محقق ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ صبح جو 10 بجي ڪانفرنس جي افتتاحي اجلاس جي صدارت ڪندو. جڏهن ته چيئرمين سنڌي ادبي بورڊ غلام مصطفيٰ قاسمي صبح جو ساڍي 11 بجي ڪتابن ۽ تصويرن ۽ پراڻن نسخن جي نمائش افتتاح ڪندو. بعد ۾ پنهين جو اڏائي بجي سراج الحق ميمڻ، لسانيت پهرين سيشن جي صدارت ڪندو. ٻئي ڏينهن صبح جو ساڍي 9 بجي ڊاڪٽر احمد حسن تاريخ ۽ ثقافت متعلق ٻئي سيشن جي صدارت ڪندو. جڏهن ته غلام رباني آگرو پنهين جو اڏائي بجي تخليقي ادب متعلق ٽئين سيشن جي صدارت ڪندو. 4 فيبروري تي صبح جو ساڍي 9 بجي پروفيسر علي نواز جتوئي، شاهه عبداللطيف ڀٽائي متعلق چوٿين سيشن جي صدارت ڪندو. پنهين جو اڏائي بجي اختتامي سيشن جي صدارت ڊاڪٽر غلام علي الانا، وائيس چانسلر علامه اقبال اوپن يونيورسٽي ڪندو. رات جو ساڍي 8 بجي سنڌ يونيورسٽي جو وائيس چانسلر مظهر الحق صديقي محفل موسيقي ۾ خاص مهمان هوندو.

پير علي محمد راشدي مرحوم جي ڪتاب جو مهورت

جڳ مشهور سنڌي دانشور پير علي محمد راشدي مرحوم جي چونڊ تاريخي، سياسي، ادبي ۽ سماجي ڪالمن جي ڪتاب رند ۽ پنڌ جو مهورت خميس ڏينهن 2 جون، 1988ع تي شام جو پنجين وڳي هوٽل فتاز حيدرآباد ۾ ٿيندو، جنهن ۾ سنڌ جا مشهور عالم، صحافي ۽ اديب مصنف جي فن ۽ شخصيت تي ڳالهائيندا. اوهان کي هن علمي گڏجاڻي ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ سڪ پريو سڏجي ٿو.

ڪوٽڙي ادبي سنگت جي گڏجاڻي، (روزاني هلال پاڪستان 04/01/1992)

ڪوٽڙي (پ ر) پٺاڻي ادب سنگت ڪوٽڙيءَ طرفان ادبي گڏجاڻي ۽ غزل جي صنف تي ليڪچر پروگرام، پٺاڻي لئبريري ۾ ٿي گذريو. تفصيل موجب ڪوٽڙي ۽ تر جي اديبن، شاعرن، فنڪارن ۽ سگهڙن جي گڏيل رضامنديءَ سان قائم ڪيل پٺاڻي ادبي سنگت جي سلسليوار ادبي رهاڻ زير صدارت نوجوان شاعر راز گهريائي جي ٿي، جنهن ۾ ڪوندر سنڌي (نظم)، سرور نواز بگهيو (چئوسٽا) پڙهيا. جنهن تي مٿين کان علاوہ دلدار جانوري، اسلم آزاد، الطاف امير، سورش سومرو، اختيار هيڊسٽي، محمد علي عباسي، اي ايم بگهيو ۽ ٻين لکڻين تي اصلاحي رايہ ڏنا. بعد ۾ سرور نواز بگهئي غزل جي صنف تي مفصل ليڪچر ڏنو. هن اجلاس ۾ بدين جي مشهور شاعر پون سنڌي جي والده جي اوچتي وفات تي ڏک جي اظهار ڪندي، سندس پونيئرن سان تعزيت ڪئي وئي. آخر ۾ فيصلو ڪيو ويو ته هر هفتي ادبي تنقيدي ڪلاس کانپوءِ هر ساڻي واري واري سان مختلف صنفن تي ليڪچر ڏيندو.

هاڪڙو ادبي سنگت جي گڏجاڻي، (روزاني هلال پاڪستان 07/01/1992)

عمر ڪوٽ (پ ر) هاڪڙو ادبي سنگت جي يارهين گڏجاڻي خادم ساند خليل الله جي صدارت هيٺ ٿي. هن موقعي تي جن دوستن پنهنجون تخليقون پيش ڪيون، تن ۾ غلام نبي غمدل شاهائي غزل، عثمان ميمڻ آزاد افسانو، تبسم عليشاهه غزل، احمد ميمڻ عاجز غزل، ولي وفا درس غزل، اڪبر علي مگريو مضمون مرحوم عالم اهو درويش سفت انسان، پورڏان چارڻ وائي ڳائي ٻڌائي. سائل چيلهائي نظم ۽ غزل، خادم ساند غزل پيش ڪيا ۽ صدارتي تقرير ڪئي. آخر ۾ سموري سنڌ جي علم ادب سان واسطو رکندڙ دوستن ۽ بزرگن کي اپيل ڪئي وئي ته هاڪڙو ادبي لائبريري لاءِ ڪتاب جيڪي پهچي سگهن، سو ڏين ۽ ادب جي واڌاري لاءِ خدمت جو موقعو ڏين.

پٺاڻي جاگيرداري دور ۾ عورت ۾ خوداعتمادي پيدا ڪئي، سدائين سنڌين مٿان ڌاريون ٻوليون مڙهيون ويون آهن: تاج جويو (روزاني هلال پاڪستان 07/01/1992)

سجاول (هدايت ڪٽي- ن هه) پٺاڻي جنهن دور ۾ جنم ورتو، سنڌ جي انهي دور ۽ موجوده دور ۾ ڪوبه فرق ڪونهي. اهڙو اظهار سنڌي ادبي سنگت جي مرڪزي جنرل سيڪريٽري تاج جويي جاتي شهر ۾ ادبي سنگت پاران سڏايل سالياني ادبي ڪنوينشن ۽ جشن لطيف جي موقعي تي خطاب ڪندي ڪيو. هن چيو ته پٺاڻي سنڌ جي درباري حڪمران جي زبان تي احتجاج ڪيو هو، اڄ به اسان جي مادري زبان قومي ٻوليءَ جي حيثيتداري زبان کي مليل آهي. هن چيو ته سنڌي ڪنهن به زبان جي خلاف نه آهن، مٿن ڌاريون ٻوليون مڙهيون وينديون آهن، جنهن عمل سان اسان شروع کان انڪاري آهيون. جيئن لطيف انڪاري هو. هن چيو ته پٺاڻي ڪڏهن به حاڪمن اڳيان نه جهڪيو، پٺاڻي ان وقت حڪمران کي ڄام سڏڻ کان انڪار ڪيو، جڏهن ڄام ماروئڙن کي سڏيو. هن چيو ته پٺاڻي جي وڏي عظمت اها آهي ته هن جاگيرداري دور ۾ عورت ۾ خوداعتمادي پيدا ڪئي، پر اڄ نياڻين جون لڄون به محفوظ نه آهن. هن چيو ته پنهنجي اقتصادي وسيلن، ٻولي ۽ ثقافت کي بچائڻ لاءِ سنڌين کي اڳتي وڌڻ گهرجي ۽ وجود جي بقا جو مسئلو سمجهي آدمشماري جي مرحلي ۾ ڀرپور حصو وٺڻ گهرجي. ان موقعي تي عبدالمجيد ميمڻ، غلام مصطفيٰ عباسي، لياقت خواجه، زين العابدين قريشي ۽ محمد رمضان ميمڻ به خطاب ڪيو.

سنڌي ادبي بورڊ ۾ بي قاعدگين بابت ڪچو چئو تيار ٿيندو، سنڌي ادبي بورڊ بچايو ڪميٽي جي گڏجاڻيءَ ۾ فيصلو (روزاني هلال پاڪستان 22/01/1992)

حيدرآباد (هلال بيورو) سنڌي ادبي بورڊ بچايو ڪميٽي جي اهم گڏجاڻي ڪالهه حيدرآباد ۾ ڪميٽي جي ڪنوينر تاج جويو جي صدارت ۾ ٿي. گڏجاڻي ۾ ڪميٽي جي ڪم تي اطمينان جو اظهار ڪندي سنڌ جي اديبن ۽ شاعرن جي ان عمل کي ساراهيو ويو. جيڪو سنڌي ادبي سنگت پاران مهراڻ رسالي جي ايڊيٽر نفيس احمد شيخ جي بحاليءَ تائين رسالي کي مواد نه موڪلڻ ۽ موڪليل مواد واپس وٺڻ واري اپيل جي موٽ ۾ پيدا ٿيو آهي. گڏجاڻيءَ ۾ فيصلو ڪيو ويو ته سنڌي ادبي بورڊ جي محنتي ۽ باصلاحيت ملازمن سان ٿيل زيادتين، بورڊ جي ٽن سالن ۾ ٿيل بي قاعدگين، سنڌ جي نمائنده اديبن کي بورڊ آف گورنرس تان هٽائڻ، غير معروف ماڻهن کي ٽافڻ، جديد سنڌي تخليق ادب کي نظرانداز ڪرڻ ۽ ٻين قومي مفادن وارن نقطن بابت ڪچو چئو تيار ڪري صدر، وزيراعظم ۽ ٻين اعليٰ اختياردارن وٽ ٽوڙي سينيٽرن، اسيمبلي ميمبرن ۽ اخبارن ڏانهن اماڻيو ويندو. ان سلسلي ۾ ڪميٽي جو ڪنوينر جلدي حيدرآباد ۽ ڪراچي ۾ پريس ڪانفرنس ڪري اديبن ۽ عوام کي حقيقتن کان آگاهه ڪندو.

جنهن محبتي ميڙيا، نجم عباسي جي ڪتاب ”منهنجون بهترين ڪهاڻيون“ جي مهورت ۽ ورڪشا، پاران سنڌي ادبي سنگت نواب شاهه، خانواڻ ۽ ڊوڙ، (روزاني هلال پاڪستان 24/1/1992)

رپورٽ: ذوالفقار ناصر ساريو

پنهنجن ۽ پراون احساسن، جذبن، ڏڪن، سڪن، پوڳنائن کي ڪهاڻين ۽ گيتن جو روپ ڏيندڙ اديب کي جڏهن زندگي جي سفر ۾ گڏ ڏسندو آهيان ته ان ويل سچ ته زندگي جو مقصد ۽ مفهوم آساني سان سمجهي ويندو آهيان. اديب به انسان هوندو آهي، پر عام انسان نه، اهو انسان جيڪو خوابن سان گڏ تعميرن جي جستجو ۾ هوندو آهي. خوشبو ۽ وڻڪار لاءِ بهارن جي ڳولا ۾ هوندو آهي. هميشه سندس اڳڻ تي پيار ۽ امن جا جهنڊا جهلندا نظر ايندا آهن ۽ بدلي ۾ کيس پوڳنائن جو طويل سفر پوڳڻو پوندو آهي، پر پوءِ به اڻ ٿڪ.....مسلسل ڳولائو..... پنهنجي مقصد لاءِ ترقي جي خوشحالي لاءِ، نئين سال جي شروع ٿيڻ سان ادبي رهاڻ رچائڻ جو سلسلو شروع ٿي ويو آهي. ائين جيئن بهار جي اڇڻ کان اڳ واري ۾ ڪونڊين ۾ نئين مٽيءَ ۽ بچ چيڻ شروع ڪيو آهي. به ينهن اڳ 8 جنوري تي اياز لطيف پليجو سان نيشنل سينٽر ۾ رهاڻ هئي ته وري 10 جنوري تي نواب شاهه ۾ سائين نجم عباسي جي ڪتاب جي مهورت ۽ ورڪشا ڪوٺايل هو. 10 جنوري جمعي جو ڏينهن هيو ۽ ادب جي پانڊيٽرن جو اسٽيشن حيدرآباد تي گڏ ٿيڻ جو پروگرام هيو. مان به ان ڏينهن تيار ٿي پهچي ويس. مون کان اڳ ئي ميڊم ممتاز ڀٽو، آيا نذير ناز، غلام حسين زنگريز، يوسف سنڌي، جمن سو هو، جاويد سحر، طارق، عبدالمجيد سومرو، عبدالڪريم سومرو گاڏي جي انتظار ۾ هئا. ڪيڪار ٿي ۽ پوءِ گڏجي انتظار ڪرڻ لڳاسين. گاڏي پهتي، انتظار ختم ٿيو ته وري ٻي مصيب جڳهه ڪونه. بس پوءِ ائين ئي نواب شاهه تائين بيٺي بيٺي سفر ڪاٽيوسين. خير سان وقت ڪٽجي ويو، نواب شاهه پهچي ويو. گيت تي ئي سائين غلام نبي ناشاد ۽ امان الله عباسي اسان جي پليڪار لاءِ بيٺو هيو. پليڪار ٿي. سفر جي ٽڪاوٽ ختم ٿي ۽ پوءِ ساڻ ڪري اچي هال ۾ پهچايائين. ڪوڙ سارن

سائين پليڪار ڪئي. هال ۾ جهيٽي آواز سان علڻ فقير جي آواز ۾ لطيفي لات هلي رهي هئي ۽ ماحول کي پيارو بڻائي رهي هئي.

ساس شاخ رڪن ٻرڙو جي افتتاحي تقريب ٿي گذري، (روزاني پاڪ 13/10/1998)

حيدرآباد (پ ر) سنڌ ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي افتتاحي تقريب گذريل رات 10 آڪٽوبر آچر رات هاءِ اسڪول رڪن ٻرڙو ۾ شاعر سائل لاکو جي صدارت ۾ ٿي. جڏهن ته مهمان خاص ساس جهول جو اڳوڻو سيڪريٽري معصوم سانگهڙائي هيو. ساس جهول جي سيڪريٽري نوجوان شاعر نور چاڪراڻي ۽ شهر جي چڱي مڙس رڪن خان ٻرڙو کي اعزازي مهمان طور ويهاريو ويو. مهمانن کي ساس ٻرڙو جي سنڌ ڪائونسل جي نمائندي معشوق لغاري آيل مهمانن کي پليڪار ڪئي. اسٽيج سيڪريٽري مسٽر لغاري هيو. ان موقعي تي خطاب ڪندي ساس رڪن ٻرڙو جي جنرل سيڪريٽري چيو ته اسان جي ننڍي خواهش ۽ ڪوشش آهي ته هي شهر جيئن هنر ۽ واپار جو مرڪز آهي، اهڙي طرح علم ۽ ادب جو مثالي شهر سڏجي. ان کانپوءِ مقامي شاعر ولي محمد وساڻ مهمانن جا ٿورا مڃيا. ان موقعي تي جاني ابڙو، محمد رمضان خاصخيلي، عامر وساڻ، محمد رحيم ملوڪاڻي، پريتم جهولائي، حسين بخش، نبي بخش نروار، محمد رفيق ٻگهيو ۽ ٻين شاعري پڙهي داد حاصل ڪئي. ان موقعي تي شاعر سائل لاکو پڻ فن جو مظاهرو ڪيو. ان کانپوءِ طنز ۽ مزاح ۾ شفيق محمد مگريو ۽ رمضان خاصخيلي پنهنجي فن جو مظاهرو ڪيو. ان موقعي تي راڳ جي محفل ۾ استاد بچل خان، تاج محمد، صوفي راڳي ساماڻو، فقير خاصخيلي، ماهي فقير ۽ ٻين فن جو مظاهرو ڪيو. سنڌ ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙا جي سيڪريٽري جمشيد لغاري ۽ ٻين معشوق لغاري، مسٽر لغاري، نبي بخش نروار، جمشيد لغاري، محمد رفيق ٻگهيو، جاني ابڙو، صوپوخان، ماهي فقير، حسين بخش ۽ ٻين سنڌ جي قومي شاعر حليم باغي جي ناني ۽ وٺي هرهر جنم وربو جي خالق سنڌ جي قومي ڪلاڪار ۽ شاعر جمن دربدر جي والد صاحب جي اوچتي وفات تي ڏک جو اظهار ڪندي جمن دربدر ۽ حليم باغي سان تعزيت جو اظهار ڪيو آهي.

انڌيرن ۾ ڏيئا کڻي ڏات جا، اچو رات غم جي گڏايون اچو!

جيئن ته سنڌي ادبي سنگت چانڊڪا ڪاليج هميشه خوشگوار ادبي ماحول پيدا ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي، انهيءَ سلسلي جي ڪڙي طور هڪ ليڪچر جو بندوبست ڪيو ويو آهي، جنهن ۾ ناميارو اديب ۽ قومي شاعر مقصود گل قاضي غزل تي ليڪچر ڏيندو. اوهان کي ادب دوست سمجهي شرڪت جي دعوت ڏجي ٿي. ليڪچر پروگرام اربع ڏينهن 14 آڪٽوبر 1998ع تي صبح 9 وڳي ٿيندو. اهڙي ڪوٺ ساس چانڊڪا جي سيڪريٽري ساگر جيلاني ڏني وئي.

ڪتاب ڪميٽي جي ميٽنگ ملتوي ۽ معذرت جو اظهار، (30/10/1998)

سنڌي ادبي سنگت خدا آباد شاخ جي سيڪريٽري علي اعجاز پٽي ڊاڪٽر گل حيات انسٽيٽيوٽ جي اهم ڪردار ڊاڪٽر در محمد پٺاڻ کي سنگت طرفان باضابطا خط لکي آگاهه ڪيو ته ڪتاب ڪميٽي جي 08/11/1998 تي رٿيل گڏجاڻي ڪجهه مجبورين جي ڪري ملتوي ڪئي وئي، جيڪا هاڻ 14/11/1998 تي ٿيندي. خط ۾ اميد ظاهر ڪئي وئي ته گڏجاڻي جي ملتوي ٿيڻ تي دل ۾ نه ڪيو ويندو.

س ۱ س خدآباد شاخ پاران شڪيل پٺاڻ جي لاڏاڻي تي ڏک جو اظهار، (روزاني الڪ 8 آڪٽوبر 1998)

حيدرآباد (پ ر) سنڌي ادبي سنگت خدا آباد شاخ جي سيڪريٽري اعجاز علي پٽي ۽ بين ميمبرن هڪ بيان ۾ انساني حقن لاءِ جاکوڙيندڙ شڪيل پٺاڻ جي وفات تي گهري ڏک ۽ رنج جو اظهار ڪندي چيو آهي ته انساني حقن جي حاصلات لاءِ سندس ڪيل خدمتون وسارڻ کان وڌيون آهن.

سنڌي ادبي سنگت شاهه رڪن ٻرڙا جي گڏجاڻي، ڪهاڻيون، مضمون ۽ شاعري پيش ڪئي وئي

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙا جي دستوري گڏجاڻي جناب معشوق لغاري جي صدارت هيٺ ٿي گذري جنهن ۾ جناب معشوق لغاري، حسن لغاري، جمشيد، ماهي فقير، جاني ابڙو، سوپو ٻرڙاڻي، ربڏنو خاصخيلي، حسين بخش ”حرفي“ ۽ ٻين دوستن شرڪت ڪئي. گڏجاڻي دوران حڪيم محمد سعيد جي وحشيانه قتل جي ڏک ۾ هڪ منٽ جي خاموشي اختيار ڪئي وئي. ان کان علاوه محترمه جمشيد پنهنجو يادن جي جھروڪن مان ڪنيل مضمون ”موت نه ماريائون، ٿور ڏئي ويا ڏک جي“ عنوان هيٺ پيش ڪيو، انهيءَ کي دوستن ساراهيو. سوپو ٻرڙاڻي پنهنجي ”اندو عقيدو“ نالي ڪهاڻي پيش ڪئي. انهي جي دوستن ساراهه ڪئي. حسين بخش ”صوفي“ پنهنجو غزل پيش ڪيو انهن کي دوستن ساراهيو. هن هڪ استاد بخاري جو جو گيت پڻ پيش ڪيو. حسن لغاري ”فن جي ضرورت“ جي عنوان سان ڊاڪٽر نقوي جو لکيل اردو مان سنڌي ۾ ترجمو پيش ڪيو. جنهن ۾ فن جي پهلوئن تي گهرائي سان جائزو ورتل هيو. جنهن کي سموري سنگت تمام گهڻو ساراهيو. معشوق لغاري پنهنجو نثر شاعرانو پش ڪيو، جڏهن ته جاني ابڙو، صوفي، جمشيد ۽ ٻين تنقيد ۾ حصو ورتو. ايندڙ گڏجاڻي پهرين نومبر 98ع تي ٿيندي.

س ۱ س طرفان ديوالي جي موقعي تي رچنا رچائي ويندي، (21 آڪٽوبر 1998)

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو طرفان ديوالي جي بخت پرئي ڏڻ جي خوشين ۾ ڀاڱي ڀائيوار ٿيڻ ۽ ديوالي جون خوشيون گڏجي ونڊڻ لاءِ هڪ ننڍڙي رچنا رچائي وئي آهي. جنهن ۾ شرڪت لاءِ اوهان سڄڻن کي خوب جي ڪوٺ ڏجي ٿي. اسان کي اوهان جي اچڻ جو اوسيئڙو رهندو. اوسيئڙي ۾ سنڌي ادبي سنگت شاخ ن ٻرڙا سنڌ جو سيڪريٽري.

21 هين آڪٽوبر 1998

اڃ 21 هين آڪٽوبر 1998ع تي ساس رڪن ٻرڙو جي طرفان هڪ ننڍڙي مگر پر وقار تقريب ديوالي جي شپ ڏڻ پنهنجي هندو ڀائرن سان گڏجي ملهايو هن ديوالي ”ملن پارٽي“ ۾ شهر جي معزز ماڻهن، ڀڳتن ۽ صوفي مت جي پوئلڳن پرپور نموني سان شرڪت ڪري سيڪيولر (مذهبي برابري) جو ثبوت ڏنو. آخر ۾ مٺائي تقسيم ڪئي وئي ۽ آيل مهمانن کي چانهه پياري ويئي.

ساس رڪن ٻرڙا جي رنگ برنگي تقريب، (روزاني مهراڻ 22 آڪٽوبر 1998ع حيدرآباد)

رپورٽ: بخش علي هنگورو

سنڌي ادبي سنگت سان رڪن ٻرڙو هڪ رنگ برنگي افتتاحي تقريب آخر رات هاءِ اسڪول رڪن ٻرڙو ۾ سنڌي بزرگ انقلابي ۽ انوکي شاعر سائل لاکو جي زير صدارت هيٺ ٿي گذري، جنهن ۾ مهمان

خاص ساس جهول جو اڳوڻو سيڪريٽري ۽ معصوم جذبن جو شاعر معصوم سانگهڙائي هيو. ان کان علاوه اعزازي مهمانن ۾ رڪن ٻرڙو جو قوميءَ حساس جذبن جو قومي شاعر شاد لغاري ۽ ساس جهول جو اڳوڻو سيڪريٽري نوجوان شاعر نور چاڪراڻي ۽ شهر جي چڱي مڙس رڪن خان ٻرڙو کي پڻ اعزازي مهمان طور ويهاريو ويو. پروگرام جي شروعات تلاوت ڪلام پاڪ سان ٿي، تلاوت نوجوان ادبي دوست رب ڏنو خاصخيلي ڪئي. آيل مهمانن کي پليڪار ساس شاخ رڪن ٻرڙو جي سنڌ ڪائونسل جي نمائندي معشوق لغاري ڪئي، جڏهن ته ساس رڪن ٻرڙو جي سيڪريٽري جمشيد لغاري ساس رڪن ٻرڙو شاخ ڪولڻ جي مقصد ۽ پس منظر تي پنهنجي خيالن جو اظهار ڪندي چيو ته رڪن ٻرڙو شهر پنهنجي پسگردائي ۾ جيترو واپار، هنر ۽ ڏيئي لپتي ۾ به قدم اڳتي آهي ته اوترو ئي وري تعليم جي لحاظ سان پوئتي پيل آهي. هن هيڏي ساري شهر مان صرف چئن پنجن نوجوانن گريجوئيشن ڪئي آهي. هن وڌيڪ چيو ته هتي سنڌي ادبي سنگت جي شاخ ڪولڻ جو مقصد اهو آهي ته هتان جو نوجوان لڏو جيڪو رات ڏينهن هونئن تي ٻش ۽ وي سي آر تي پنهنجو قيمتي وقت ۽ پئسو زيان ڪري رهيو آهي. انهن کي علم، ادب، ثقافت، ڪلچر ۽ پنهنجي سنڌ جي تاريخ ڏانهن متوجهه ۽ راغب ڪرڻو آهي. اسان جي هڪ ننڍڙي ڪوشش ۽ خواهش آهي ته هي شهر جيئن واپار ۽ هنر جو مرڪز آهي ائين ئي علم ۽ ادب جو پڻ هڪ مثالي شهر سڏجي. هن هتي جي نوجوانن کي مخاطب ٿيندي وڌيڪ چيو ته اوهان وٽ زندگي گذارڻ جو هڪ عظيم مقصد هجي ۽ ان مقصد کي ماڻڻ لاءِ اوهان وٽ پنهنجا اصول هجن. مولانا ابوالڪلام آزاد جو قول آهي ته ”اصول مقصد لاءِ هوندا آهن نه ڪي مقصد اصولن لاءِ“ اوهان جا مقرر ڪيل اصول جيڪڏهن مقصد ماڻڻ ۾ ناڪام ويا آهن ته انهن کي ڇڏي ڏيو، ڇو ته هميشه عظيم ۽ اعليٰ شيءَ جي پيٽ ۾ گهٽ شيءَ ڇڏڻي پوندي آهي. ان کان پوءِ رڪن ٻرڙو جي مقامي سگهڙ شاعر ولي محمد وساڻ پنهنجي شهر ۾ آيل مهمانن جا ٿورا مڃيا، ماهي فقير سندس والد ٿوهه فقير ”ٿيڙي“ جا شعر پڙهيا. جاني ابڙو، محمد رمضان خاصخيلي، عامر وساڻ، رحيم ملوڪاڻي، پريتم جهولائي، حسين بخش ”حرفي“ نبي بخش نروار، محمد رفيق بگهيو ۽ ٻين شاعرن پنهنجي شاعري پڙهي ڪري محفل کان داد حاصل ڪيو. ان کان علاوه اعزازي مهمان محترم رڪن ٻرڙو پنهنجي شاعري پڙهڻ سان گڏ سمورن آيل مهمانن جا ٿورا مڃيا ۽ ساس رڪن ٻرڙا جي دوستن جي ڪاوشن کي ساراهيو ۽ ههڙي محفل رچائڻ تي کين مبارڪون ڏنيون، ٻئي اعزازي مهمان سائين شاد لغاري پنهنجا تازا شعر پڙهي محفل کان خوب داد حاصل ڪيو. خاص مهمان معصوم سانگهڙائي پنهنجي معصوم جذبن واري شاعري پڙهي محفل ۾ نئون رنگ رچايو. مشاعري جي نشست جي صدر سائل لاکو پنهنجا قومي شعر ٻڌايا. هن شعر جي هڪ بند ۾ پنهنجي جذبن جو اظهار هن طرح ڪيو ”ڏينهن ڏڪن جا گذري ويندا، سح سڪن جا اڀري ايندا، واءِ وصل جو وريو هاڻي، سانگيڙا سڀ سڌري ويندا“ ان کان پوءِ طنز مزاح ۾ محترم شفيع محمد مگريو ۽ محمد رمضان خاصخيلي پنهنجي فن جو پرپور مظاهرو ڪيو. ان کان راڳ رنگ جي محفل راڳ جي پارڪو ڊاڪٽر اڪبر لغاري جي صدارت هيٺ ٿي. جنهن ۾ استاد بچل خان، تاج محمد ”بجلي“ صوفي راڳي ساماڻو فقير خاصخيلي، گڏڻ بگهيو، ماهي فقير ۽ ٻين پنهنجي فن جو پرپور مظاهرو ڪيو، حسب دستور آخر ۾ استاد بچل خان سر راڻي سان محفل اختتام تي پهچايو. اهڙي نموني هن رنگ برنگي محفل جي پڄاڻي رات چار وڳي ٿي. (انسٽيٽيوٽ سيڪريٽري جا فرائض محترم حسن لغاري سرانجام ڏنا)

سرنسريا پاند- اُتر لڳا آءُ پرين، مون تو ڪارڻ ڪانڌ- سهسين سڪائو ڪيون، (1998)

سنڌ جو آفاقي شاعر شاهه عبداللطيف ڀٽائي جنهن کي اسان، اوهان ۽ دنيا جا ڏاها وڏي ۾ وڏو شاعر مڃون ٿا، انهي امن جي پيغمبر ۽ آدرشي شخصيت کي لفظن جي ڀيٽا ڏيڻ لاءِ اسان پنهنجي شهر جهول ۾ 24 آڪٽوبر چنڊر ڏينهن شام 7 وڳي گورنمينٽ مين سنڌي پرائمري اسڪول جي چمڪندڙ فرش تي جشن لطيف ملهائي رهيا آهيون جنهن ۾ تقريرون، مشاعرو، سوالن جوابن جو سلسلو، ٽيلو ۽ بالڪ فنڪار پنهنجي فن جو مظاهرو ڪندا، انهي سڄي مانڊاڻ جي صدارت، موتين املهه شخصيت محترم معصوم سانگهڙائي ڪندا، ۽ خاص مهمان محترم سندر سنڌي، مرڪزي صدر بالڪ ادبي فورم هوندا ۽ اسانجي شهر جون رُوح روان ۽ سماج سڌارڪ شخصيتون محترم سائين الهوريو اداسي بهڻ، محترم حاجي علي بخش چنڙ، محترم مير عرفان عالم ٽالپور ۽ محترم لال چند صاحب (ڪوهسار ڪاٺن فيڪٽري) اعزازي مهمان هوندا. اوهان ايندو نه؟ اوهان جو اوسيئڙو ڪنداسين. اها نينڍ بالڪ ادبي فورم جهول ضلع سانگهڙ طرفان امائي ويئي.

س.ا.س رڪن ٻرڙا طرفان حڪيم محمد سعيد جي قتل جي ننڍا، (روزاني عبرت 24 آڪٽوبر 1998ع)

رڪن ٻرڙا (ن-ع) سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي سيڪريٽري جمشيد ۽ ٻين ميمبرن محمد رفيق ٻگهيو جاني ابڙو، فقير محمد خاصخيلي. سلطان خاصخيلي، سوڀو ٻرڙائي، حسن لغاري ۽ ٻين حڪيم محمد سعيد ۽ سندس گارڊ جي وحشيائي قتل جي سخت لفظن ۾ مذمت ڪندي قاتلن کي فوري طور تي ڦاهي ڏيڻ جو مطالبو ڪيو آهي. جڏهن ته پوئيرنسان تعزيت جو اظهار ڪندي موصوف جي بخشش جي دعا ڪئي آهي. سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي دستوري گڏجاڻي ٿي گذري جنهن ۾ جمشيد يادن جي جهرو ڪن مان موت نه ماريائون ڏور ڏئي ويا ڏک جي، سوڀو ٻرڙائي ڪهاڻي “اندو عقيدو” حسن بخش “حرفي” جنرل مرتضيٰ خاصخيلي ڪافي، گيگ گل محمد قلي خان ۽ حسن لغاري ترجمو ڪيل فن جي ضرورت مضمون ۽ معشوق لغاري شاعراڻي نثر ۾ جاني ابڙو، ماهي فقير ۽ ٻين حصو ورتو.

ساس رڪن ٻرڙا طرفان ڏياري ملن پارٽي ٿي گذري، (روزاني مهراڻ 27 آڪٽوبر 1998ع)

رڪن ٻرڙا (ن-م) سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو طرفان ڏياري ملن پارٽي ٿي گذري، جنهن ۾ رڪن ٻرڙا جي غير مسلم رهواسين ۽ ساس ورڪرن وڏي تعداد ۾ شرڪت ڪئي. ساس جي سيڪريٽري جمشيد لغاري خطاب ڪندي چيو ته اسان وٽ ڪو به مذهبي متبذ نه آهي، اسان وٽ سڀ کان اتم رتبو انسان جو آهي. اشوڪ مل، پاون مل، صوڀو ٻرڙائي، حسن لغاري، ماهي فقير، محمد رفيق جاني ابڙو، حسين بخش صوفي ۽ علي نواز هنگورو شرڪت ڪئي.

حڪيم سعيد وحشيانه قتل جي مذمت، (29-10-98)

رڪن ٻرڙا (ن-م) سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙا جي سيڪريٽري جمشيد لغاري ۽ ٻين ميمبرن معشوق علي لغاري، مسڻ لغاري، محمد رفيق ٻگهيو، فقير محمد خاصخيلي، جان ابڙو، صوڀو ٻرڙائي، ناشاد مگريو، غلام قادر خاصخيلي ۽ ٻين حڪيم محمد سعيد ۽ سندس گارڊ جي وحشيانه قتل جي سخت لفظن ۾ مذمت ڪئي آهي ۽ قاتلن کي هڪدم ڦاهي چاڙهڻ جي گهر ڪندي وارثن سان دلي تعزيت جو اظهار ڪيو آهي ۽ دعا ڪئي ته شال رب پاڪ مرحومن کي جنت الفردوس ۾ جاءِ عطا فرمائي آمين.

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي گڏجاڻي ٿي گذري، (روزاني الڪ 29 آڪٽوبر 1998ع)

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙا جي دستوري گڏجاڻي معشوق علي لغاري جي صدارت ۾ ٿي گذري، جنهن ۾ خميسو يادن جي جهروڪن مان موت نه ماريائون ڏور ڏٺي ويا ڏک جي، حسين بخش صوفي غزل، حسن لغاري مضمون فن جي ضرورت ترجمو ڪيل، مرتضيٰ خاصخيلي ڪافي ۽ گيت، سوپو ٻرڙائي ڪهاڻي “اندو عقيدو” جڏهن ته معشوق لغاري شاعرانو نثر پيش ڪيو. بعد ۾ خميسو لغاري، حسن لغاري، جاني اٻڙو ۽ ٻين حصو ورتو.

سنڌي ادبي سنگت ۾ مرڪزي چونڊن لاءِ ووٽر لسٽ، نامزدگي فارم ۽ چونڊ-شيڊول جي پٽرائي، (30 آڪٽوبر 1998)

اسان کي ان ڳالهه جي گهڻي خوشي آهي ته، سنڌ سنگت جي موجوده قيادت، آئيني ۽ جمهوري طريقي سان مليل تنظيمي ذميدارين کي، ٻن سالن واري عرصي ۾ بهتر نموني نڀائيندي، نئين قيادت جي چونڊ عمل تي اچي پهتي آهي. ننڍين وڏين ڪاميابين جو ذڪر “ڪارڪردگي رپورٽ” ۾ ڪنداسين، هتي رڳو اُن هڪ ڪاميابيءَ جو ذڪر ڪرڻ ضروري ٿو سمجهجي، جيڪا اسان کان وڌيڪ، اوهان جي ڪاميابي آهي اُها آهي، پنجاهه سالن جي تاريخ ۾ پهريون ڀيرو، سنڌ سنگت جي مرڪزي آفيس جي قيام لاءِ، پلاٽ حاصل ڪرڻ جي ڪاميابي، جنهن تي اسان کي سدائين دلي خوشيءَ ۽ فخر محسوس ٿيندو ۽ اس آهي ته، اسان کان پوءِ ايندڙ قيادت، اسان جهڙي نه هجي، اسان کان گهڻو بهتر هجي، جنهن جون ڪوششون اڃا به ڪاميابين جا در کولينديون وڃن، لازمي آهي ته ان لاءِ اوهان کي انتهائي خبرداريءَ، سوچ سمجهه ۽ صرف سنگت جي مفادن کي نظر ۾ رکندي، ايندڙ مرڪزي چونڊن ۾ پنهنجو هاڪاري ڪردار ادا ڪرڻو پوندو. سنڌ سنگت جي ايندڙ مرڪزي چونڊن لاءِ مقرر چونڊ-ڪاميٽيءَ جي فيصلي موجب، چونڊن لاءِ شيڊول جي پٽرائي ڪئي وئي آهي، جنهن جو تفصيل، ڪالھوڪي اجلاس خيرپور ۾ ٿيل فيصلن جو ۽ چونڊ-ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻيءَ ۾ ٿيل فيصلن جو تفصيل هيٺين ريت آهي، اُميد ڪجي ٿي ته، اوهان پاران انهن فيصلن جي هر طرح سان پوئواري ڪئي ويندي.

چونڊ-ڪاميٽيءَ جي چيئرمين جناب وليرام وليم صاحب جي ذاتي درخواست تي، مرڪزي 1. چونڊن جي اڳ مقرر ڪيل تاريخ 6 ڊسمبر کي تبديل ڪري 13 ڊسمبر 1998ع ڪيو ويو آهي، ان تاريخ تي چونڊون حيدرآباد ۾ ٿينديون، هٽ جو اعلان اخبارن ذريعي ڪيو ويندو.

چونڊ-ڪاميٽي، آئين موجب با اختيار هوندي. 2.

ڪنهن به اميدوار جي، ٻئي اميدوار خلاف خطن، اخباري بيانن، پمفليٽن يا پوسٽرن رستي ڪيل 3. منفي پروپيگنڊه کيس چونڊن لاءِ نااهل قرار ڏياريندي.

ڪنهن به ميمبر/اميدوار ڏانهن شاخ يا مرڪز جي بقايا يا واسطيدار شاخ ڏانهن به ڪنهن قسم 4. جي مرڪزي بقايا (نامزدگي فارم في، سالياني الحاق في، خصوصي فنڊ) کيس نااهل قرار ڏياريندي، اهڙو اميدوار نه چونڊن ۾ بيهي سگهندو، نه ئي اُن شاخ پاران ووٽ ڏئي سگهندو.

5. ائين موجب شاخ جو سيڪريٽري ۽ ڪائونسلر، مرڪزي چونڊن ۾ ووٽ ڏئي سگهندو، جنهن لاءِ ڪيس چونڊ-ڪاميٽيءَ آڻو، مرڪزي بي باقيءَ جي رسيد ۽ مرڪز پاران چونڊ وقت جاري ٿيندڙ سڃاڻپ ڪارڊ پيش ڪرڻو پوندو، جنهن لاءِ سمورين شاخن جي سيڪريٽرين ۽ ڪائونسلرن کي پنهنجا ٻه ٻه فوٽو هڪدم سيڪريٽري جنرل ڏانهن ڏياري موڪلڻ گهرجن.

چونڊن جو شيڊول

1. فارمن جمع ڪرائڻ جي تاريخ 10 نومبر کان 2 نومبر 1998ع تائين
2. فارمن جي جانچ پڙتال 20 نومبر کان 22 نومبر 1998ع تائين
3. بحال ٿيل فارمن جي اخبارن ذريعي پٽرائي 23 نومبر 1998ع تائين
4. اعتراض داخل ڪرڻ جي آخري تاريخ 24 نومبر کان 27 نومبر 1998ع تائين
5. اعتراض تي چونڊ- ڪاميٽيءَ جي تفصيلي جي پٽرائي 1 ڊسمبر 1998ع
6. هٿ ڪڍڻ جي آخري تاريخ 6 ڊسمبر 1998ع
7. اميدوارن جي آخري لسٽ جي اخباري پٽرائي 8 ڊسمبر 1998ع
8. چونڊ 13 ڊسمبر 1998ع

هن خط سان گڏ، اوهان کي شاخن جي ووٽر، لسٽ ۽ نامزدگي فارم جو نمونو (۽ ڪ-ڪ- اجلاس خيرپور جي رپورٽ) پڻ موڪلجي ٿي. مقرر في ادا ڪري سنڌ سنگت جو ڪو به ميمبر هيٺ ڄاڻايل مرڪزي عهدن تي بيهي سگهي ٿو، جنهن لاءِ آئيني ۽ ڪ-ڪ- اجلاس خيرپور ۾ ٿيل فيصلن جي پوئواري لازمي ڪرڻي آهي.

• مرڪزي عهدا

1. سيڪريٽري جنرل
2. جوائنٽ سيڪريٽري
3. خزانچي
4. آڊيٽر

• ضلعي رابطا سيڪريٽري

1. ڪراچي ضلعو
2. ٺٽو ضلعو
3. حيدرآباد ضلعو
4. بدين ضلعو
5. ڀرپارڪر ضلعو
6. سانگهڙ
7. نواب شاهه ضلعو
8. نوشهرو فيروز ضلعو
9. دادو ضلعو
10. لاڙڪاڻو ضلعو
11. شڪارپور ضلعو
12. جيڪب آباد
13. خيرپور ضلعو
14. سکر ضلعو
15. گهوٽڪي
16. رابطا سيڪريٽري (خواتين شاخون)

- نوٽ: خواتين شاخن جي رابطا سيڪريٽري لاءِ رڳو، ڪراچيءَ ۽ سکر جي خواتين شاخن جون ميمبرن اميدوار بيهي سگهنديون ۽ ڪين ووٽ به پنهني شاخن جون سيڪريٽري ۽ ڪائونسلر ٿي ڏئي سگهنديون، جڏهن ته هو چئن مرڪزي عهدن لاءِ پڻ ووٽ جو حق استعمال ڪري سگهنديون

چونڊ- ڪاميٽيءَ سان سنڌي ۽ سهولت واري رابطي خاطر، ڪاميٽيءَ جي چيئرمين ۽ ميمبرن جون انڊريسون ۽ رابطي جو وقت پڻ ڄاڻائجي ٿو.

، شريف اسڪوائر، حسين آباد، حيدرآباد سنڌ. B-44 جناب ولي رام لپ صاحب (چيئرمين)

فون: 022/861331 وقت: پنجين کان ستين وڳي شام تائين

عبدالله ٽائون هائوسز، قاسم آباد حيدرآباد سنڌ. B جناب زيب سنڌي صاحب (ميمبر) 8/100-

فون: 0221/650144 وقت: شام جو ڇهين کان نائين وڳي تائين.

جناب عبدالرسول عباسي صاحب (ميمبر) زرعي يونيورسٽي ڪالوني، ٽپال گهر ٽنڊو ڄام، ضلعو حيدرآباد سنڌ

فون: وقت شام جو پنجين کان نائين وڳي تائين

سنڌ سنگت ڪائونسل اجلاس ايجنڊا اوهان کي، شيڊول مطابق رواني ڪئي ويندي.

سنڌي ادبي سنگت شاخ سکر جي ماهوار رپورٽ، (نومبر 1998)

سيڪريٽري- بشير منگي

7-11-98 ڇنڇر تي سنگت جي هفتيوار دستوري گڏجاڻي محترم ممتاز مهر جي صدارت هيٺ ٿي گذري، جنهن ۾ محترم ممتاز مهر ”سنڌي ادب جو مستقبل“ جي عنوان تي ليڪچر ڏنو. 12-11-98 ڇنڇر تي سنگت جي هفتيوار دستوري گڏجاڻي محترم جمال ناصر شر جي صدارت هيٺ ٿي گذري، جنهن ۾ محترم جاويد سنڌو- نثري نظم، ڊاڪٽر خادم منگي- آزاد نظم تنقيد لاءِ پيش ڪيو. 14-11-98 ڇنڇر تي سنگت جي ڪاروباري ڪاميٽي جو اجلاس محترم مهر خادم جي صدارت هيٺ ٿي گذريو. جنهن ۾ محترمه خواجا ذوالفقار- محترم انور ميمڻ- محترم بشير منگي- محترم مهر خادم- محترم ممتاز بخاري ۽ محترم جاويد سنڌو شرڪت ڪئي ۽ بحث ۾ حصو ورتو- هن اجلاس ۾ هڪ اسم تي غور ڪيو ويو، جيڪو محترم فتاح ملڪ جي ميمبرشپ جي بحالي بابت هو- جنهن بابت اڪثريت راءِ سان محترم فتاح ملڪ جي ميمبرشپ کي بحال ڪيو ويو. 7-11-98 ڇنڇر تي سنگت جي ڪاروباري ڪميٽي جو اجلاس محترم انور ميمڻ جي صدارت هيٺ ٿي گذريو. جنهن ۾ محترم مهر خادم- محترم ممتاز بخاري- محمد انور ميمڻ- محترم بشير منگي ۽ محترم خواجا ذوالفقار شرڪت ڪئي ۽ حصو بحث ۾ حصو ورتو- هن اجلاس ۾ ٻن اسمن تي غور ڪيو ويو، جنهن ۾ اروڙ تي رٿيل مشاعري جي منظوري ۽ محترم فتاح ملڪ اعزازي ميمبر- سيڪريٽري جنرل واري عهدي تي سندس فارم تي تجويز ۽ تائيد بابت هو- اجلاس ۾ متعقد طور ۽ اڪثريت راءِ سان اروڙ تي مشاعري جي منظوري ڏني- ۽ فتاح ملڪ صاحب بابت فيصلو ڏنو ته سنگت جي مرڪزي چونڊن ۾ سيڪريٽري جنرل جي عهدي تي فارم پرائڻ لاءِ آئيني طور سنگت شاخ سکر ۾ ميمبرشپ حاصل ڪرڻي پوندي، ان حوالي سان جناب فتاح ملڪ صاحب شاخ سکر جي سيڪريٽري کي ميمبرشپ جي بحالي لاءِ درخواست ڏيندو، جنهن تي سندس ميمبرشپ جي بحالي جو

فيصلو ايندڙ ڪاروباري ڪميٽي جي اجلاس ۾ ڪيو ويندو. 21-11-98 ڇنڇر تي سنگت جي هفتيوار دستوري گڏجاڻي محترم ضياءَ پٽي جي صدارت هيٺ ٿي گذري، جنهن ۾ محترم سميع پارس- بيت- محترم بشير منگي گيت پيش ڪيا. 11-98 محترم جاويد سنڌو- نثري نظم تنقيد لاءِ پيش ڪيو گڏجاڻي جي آخر ۾ هڪ گڏيل قرار داد ذريعي سنڌ ۾ فوج کي 245- آرٽيڪل تحت ڏنل اختيار ختم ڪري سنڌ اسيمبلي کي بحال ڪيو وڃي، سان سنڌ ۾ فوجي عدالتن جي قيام جي مخالفت ۽ مذمت ڪئي وئي. هڪ ٻي قرار داد ۾ روهڙي سيمينٽ فيڪٽري کي بند ڪري مقامي ماڻهن کي بيروزگار ڪرڻ جي سخت لفظن ۾ مذمت ڪئي وئي. 22-11-1998 آچر ڏينهن سنگت پاران سنڌ جي اڳوڻي گادي واري هنڌ اروڙ جو سير ڪيو ويو، شاهه شڪر گنج جي مزار، حافظ عارف پٽي جي مزار- محمد بن قاسم جي مسجد، اروڙ ڳوٺ، ڪالڪا ديوي جو مندر سميت مختلف تاريخي جڳهن جو سير ڪيو، آخر ۾ نيپن جبل جي دامن به رشيد پٽي يادگار مشاعرو ڪرايو ويو. هن مشاعري جي صدارت شاعر اڌل سومري ڪئي جڏهن ته خاص مهمان ممتاز مهر اعزازي مهمان- احمد خان بلوچ- اختر درگاهي، حضور بخش راهي جن هتان مشاعري ۾ جن شاعرن شعر پڙهيا تن ۾ بشير منگي، ساگر محمد حسين مهر، سميع پارس، حماد ٻرڙو وهاب ٻرڙو، مصور مهر، جاويد سنڌو پنهل پيا سي، سجاد ميراڻي، وفا بلو، بيخود بلوچ، ممتاز صحرائي، ابرار ساگر شاهه، قلب سومرو، نثار رڪ، مشتاق پٽي، سرفراز صدف، رشيد سومرو، شڪور شائق سومرو، امراقبال، سارنگ مرڪنڊ، ڊاڪٽر خادم منگي، مهر خادم، خواجا ذوالفقار، گوهر سنڌي شامل آهن.

سنڌي ادبي سنگت شاخ جي دستوري گڏجاڻي، غزل ۽ گيتن جي ورڪا

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي دستوري گڏجاڻي جناب ناشاد مگريو جي صدارت هيٺ گذري، جنهن ۾ جناب جمشيد، جناب جاني ابڙو، جناب سوڀو ٻرڙائي، جناب مسڻ لغاري، جناب مرتضيٰ خاصخيلي، جناب نبي بخش نروار، جناب معشوق لغاري، مرتضيٰ خاصخيلي شرڪت ڪئي ۽ شاهه سائين جا بيت پيش ڪيا، جاني ابڙو پڻ لطيف سائين جا بيت پيش ڪيا، جمشيد يادن جي جهرو کي مان بي مقام بچين ۽ منهنجو ننڍڙو پيش ڪيو، جنهن کي دوستن خواب ساراهيو، سائين مسڻ لغاري سان عاشق مست ملنگ ”دوست علي ٻيڙ پنهنجو شاعر ۽ پنهنجي“ تخليق ” آزاد نظم ٿيڙو ۽ بيتن جي صورت ۾ پيش ڪئي. سندس شاعر ۽ مزاحمت شاعري کي سموري سنگت سان ساراهيو ۽ پڻ مستفيد ٿيا. ناشاد منگريو صدارتي راءِ دوستي جي محنت داد لائق آهي دوستن جون لکڻيون ڏسي خوشي ٿي آهي. جڏهن ته تنقيد معشوق لغاري سوڀو ٻرڙائي جاني ابڙو ۽ ٻين حصو ورتو.

بهاول خان ڀنڊ جي وفات تي تعزيت جو اظهار، (روزاني الڪ 6 نومبر 1998ع)

خدا آباد (ت-ر) سنڌي ادبي سنگت خدا آباد شاخ جي سيڪريٽري اعجاز علي پٽي، محمد ملوڪ پنهور، محمد ابراهيم ڀنڊ، مختيار احمد پنهور، نعيم ملڪ ۽ ٻين ميمبرن پنهنجي گڏيل بيان ۾ خداآباد جي جهوني سماجي ڪارڪنن بهاول خان ڀنڊ جي وفات تي گهري ڏک جو اظهار ڪيو آهي.

ڪتاب ڪاميٽي جي گڏجاڻي جي رپورٽ

سنڌي ادبي سنگت خدا آباد شاخ جي ”ڪتاب ڪاميٽي“ جي گڏجاڻي تاريخ 14-11-98 بروز ڇنڇر بمقام گورنمينٽ طالب الموليٰ هاءِ اسڪول دادو ۾ بوقت 4:30 بجه منعقد ٿي. جنهن جي صدارت جناب غلام النبي قريشي صاحب جن ڪئي. گڏجاڻي ۾ محترم غلام النبي قريشي، محترمہ نظير احمد پند، محترمہ نظير احمد پند، محترمہ مختيار احمد پنهور، ڊاڪٽر لياقت علي مگسي، محترم محمد ابراهيم پند، اعجاز علي پٽي شرڪت ڪئي. محترمہ مختيار احمد پنهور تلاوت ڪلام پاڪ ڪئي. محترمہ نظير احمد پند شاهه سائين جا بيت پڙهيا.

فالو اپ

گذريل گڏجاڻي ۾ ڪيل فيصلن موجب: سيد حاكم علي شاهه بخاري صاحب، ڊاڪٽر لياقت علي مگسي صاحب، محترمہ نظير احمد پند صاحب تاريخي مواد ۽ نوادرات جي سلسلي ۾ محترمہ تاج محمد صحرائي صاحب جن سان مليا. بقول ڊاڪٽر لياقت مگسي محمد محتاج صحرائي صاحب جن کان سڪاگم ٿي ويا آهن ۽ تاريخي مواد لاءِ به ڪامڻت موٽ نه ملي آهي. سيڪريٽري س. ا. س خداآباد شاخ، ڪامريڊ سوپو گيانچنداڻي، محترم شوڪت شورو، محترم عبدالقادر جوڻيجو، ميڊم مهتاب اڪبر راشدي، چيئر پرسن شعبه آثار قديمه، شاهه عبداللطيف يونيورسٽي ۽ محترم محمد ابراهيم جويو طرفان برانچ ڏانهن موڪليل خط پڙهي ٻڌايا ويا. جن تي اطمینان ڪيو ويو.

فيصله

شعبه آثار قديمه، شاهه عبداللطيف يونيورسٽي ڏانهن ٻيهر خط موڪليو ۽ جيآثار قديمه جي ڊائريڪٽر جنرل ڏانهن به ڪوٺائي جي سلسلي ۾ خط لکيو وڃي. خدا آباد جي آسپاسي موجود دڙن جي کوٽائي لاءِ هڪ وفد جناب ڊپٽي ڪمشنر صاحب ضلع دادو، سان ملاقات ڪري، ڊاڪٽر احمد حسين داني ۽ محترمہ مختيار احمد کي ڌار ڌار خط لکيا وڃن.

سنڌي ادبي سنگت سنڌ رجسٽرڊ

محترم محمد عثمان مڻ صاحب جن کان خدا آباد بابت سنجراڻي صاحب جو لکيل مواد حاصل ڪيو وڃي. ڊاڪٽر محمد لائق زرداري صاحب ۽ محترم غلام محمد لالو صاحب جن جو مصروفيتن سبب رهيل ڪم ڊاڪٽر لياقت علي مگسي محترمہ الهنواز رڪڙائي، محترمہ نظير احمد پند جي حوالي ڪيو ويو. ڪلهوڙا دور سان وابسته سڪن لاءِ محترم عبدالله خان سابق ايم. اين. اي ٽنڊو آدم کي خط ذريعي گذارش ڪئي وڃي. ايندڙ گڏجاڻي عيدالفطر کان بعد ۾ منعقد ڪئي ويندي، گڏجاڻي خير خوبي سان 6 بجه شام جو اختتام پذير ٿي.

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي ويهڪ، (15 نومبر 1998)

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي دستوري ويهڪ جناب جاني اٻڙو صاحب جي صدارت هيٺ ٿي گذري، جنهن ۾ محترم جاني اٻڙو صاحب، محترم جمشيد صاحب، محترم معشوق لغاري، محترم سوپو ٻرڙائي، محترم حسن لغاري، محترم فقير محمد خاصخيلي، محترم مرتضيٰ خاصخيلي، محترم ناشاد منگريو، محترم عباس لغاري، محترم ماهي فقير شرڪت ڪئي. جمشيد پنهنجو آزاد نظم پيش ڪيو جنهن

کي دوستن ساراھيو، ۽ معشوق لغاري پنهنجو شاعر اٿو نثر، تعليم ۽ ترقي پيش ڪيو. دوستن کي انهيءَ نظر تي وڌائڻ لاءِ هدايت ڪئي. فقير محمد شاهه صاحب جا بيت پيش ڪيا، سائين مسٽر ڪارل مارڪس جي پهرين لکڻي به عنوان پيشي جو انتخاب ترجمو پڙهيو، جيڪو سنگت تمام گهڻو پسند ڪيو. سوپو پرڙائي لطيف سائين جي وائي ترنم ۾ پيش ڪئي، جاني ابڙو وشال جو غزل پيش ڪيو. صدارتي راءِ ڏيندي جاني ابڙو چيو ته دوستن کي گهرجي ته ڪجهه وقت نه ڪجهه هرپيري کي اچن ۽ وقت جي پابندي جو خاص خيال رکن دوست هتي وارا گهٽ ناهن، انهن ۾ ڪافي خوبيون آهن. انهن کي اجاگر ڪن پنهنجي پاڻ سان نا انصافي ڪن ايندڙ گڏجاڻي 29-11-98 تي ٿيندي.

رشيد پٽي يادگار مشاعرو، (22 نومبر 1998)

ادب ۽ شاعري بي دماغي عياشيءَ ۽ ذهني اوسر نه سمجهڻ ڪپي شاعري رڳو هڪ سينه جي زلفن، چپن ۽ ڳاڙهن ڳڻن جو ذڪر نه پر ساري سنسار کي حسين ۽ خوبصورت بنائڻو آهي. سنڌي ادبي سنگت شاخ سکر پاران ”رشيد پٽي يادگار مشاعرو“ سنڌ جي اڳوڻي گادي واري هنڌ اروڙ ۾ قديمي نينهن جبل جي جهولي ۾ هيٺ ڏنل سٽاءَ موجب رٿيو ويو آهي. ان موقعي تي اروڙ جي تاريخي ماڳن جو سير پڻ ڪرايو ويندو ۽ آخر ۾ راڳ رنگ جي محفل ٿيندي. اوهان کي هن پروگرام ۾ دل جي گهرائي سان ڪوٺ ڏجي ٿي.

سنڌي ادبي سنگت پاران شهناڻي نواز آچر فقير جي لاڏاڻي تي ڏکجو اظهار، (روزاني آفتاب 29 نومبر 1998ع)

شهداد پور (ن-آ) سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن پرڙو جي سيڪريٽري جمشيد لغاري، معشوق لغاري، مسٽر لغاري، حسين بخش صوفي، جاني ابڙو، سوپو خان پرڙائي، محمد رفيق بگهيو ۽ ماهي فقير شهناڻي فواد استاد محمد آچر فقير مڱڻهار جي وفات تي ڏک ۽ تعزيت جو اظهار ڪندي چيو ته استاد محمد آچر فقير جهڙا فنڪار صدين کان پوءِ جنم وٺندا آهن، هن وڌيڪ چيو ته استاد آچر سنڌ جو سدا ملوڪ شهناڻي نواز هيو، هن جي وڃڻ صرف سندس پٽ سوڳوار ٿيا آهن پر سڄي سنڌ ۾ سوڳوار آهي.

سنڌي ادبي سنگت خداآباد شاخ طرفان شاهه رحه جي فڪر بابت ليڪچر پروگرام جو بندو بست ڪيو ويو، (29/11/1998)

سنڌي ادبي سنگت خدا آباد شاخ طرفان تاريخ 29-11-98 بروز آچر بوقت 10 بجه بمقام گورنمينٽ هائير سيڪنڊري اسڪول خدا آباد ۾ عنوان تي شاهه رحه جو فڪر ليڪچر پروگرام جو بندوبست ڪيو ويو. محترم نظير احمد پٽ صاحب ليڪچر ڪار طور شرڪت ڪئي، پروگرام ۾ هيٺ ڄاڻايل سائين شرڪت ڪئي. ان کان اڳ ڪ-ڪ جي گڏجاڻي ٿي، جنهن ۾ محترم محمد ابراهيم پنهور، محترم نظير احمد پٽ، محترم اعجاز علي پٽي، محترم الهه بجايو پنهور، محترم محمد ابراهيم پٽ، محترم ابراهيم پنهور، محترم محمد علي جتوئي، محترم محمد خان برمائي، محترم حنيف برمائي، محترم بشير احمد قريشي شرڪت ڪئي. ايجنڊا ۾ گذريل ڪارروائي بحال ڪرڻ، سنڌي ادبي سنگت پاران مرڪزي چونڊن تي ويچارڻ، س.ا. س خدا آباد شاخ جي لاءِ سال 1999ع لاءِ چونڊون منعقد ڪرڻ بابت، ڪوبه اسم وقتي صدر

صاحب جي اجازت سان پيش ڪرڻ شامل هو. گڏجاڻي جي شروعات تلاوت ڪلام پاڪ سان ٿي ۽ ان کانپوءِ شاهه سائين جا شعر پڙهيا ويا، س.ا. س خدا آباد شاخ جي سيڪريٽري گذريل ڪارروائي پڙهي ٻڌائي جيڪا متفقہ طور تي منظور ڪئي ويئي.

سنڌي ادبي سنگت شاهه رڪن ٻرڙو جي گڏجاڻي، لطيفي شعر تي شرڪت ڪندڙن جو رپورٽ داد (29 نومبر 1998)

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي دستوري گڏجاڻي محترم رياض حسين لغاري جي صدارت ۾ ٿي گذري، جنهن ۾ محترم جناب ابڙو، محترم مرتضيٰ خاصخيلي، محترم غلام عباس لغاري، محترم جمشيد لغاري شرڪت ڪئي. محترم جاني ابڙو شاعر سر سارنگ جو شعر پڙهيو، جيڪو سنگت تمام گهڻو ساراهيو ۽ محترم عباس لغاري لطيف سائين جو شعر پڙهي سنگت کان خوب داد حاصل ڪيو. محترم مرتضيٰ خاصخيلي مولانا رحيم بخش قمر جي ياد ۾ امير خيرپوري جو شعر پڙهي سنگت کان خوب داد حاصل ڪيو. جمشيد لغاري پنهنجو آزاد نظم پڙهيو. آخر ۾ وقتي صدر محترم رياض حسين لغاري ادب ۽ سنڌي ادبي سنگت تي هڪ ليڪچر ڏنو ۽ رڪن ٻرڙا شاخ جي هن ننڍڙي ڪوشش کي ساراهيو، ايندڙ گڏجاڻي 16-12-98 تي رکي وئي.

- رنگيءَ جو ساڙ ساڳيو ٿو وڃي

سال گذري ٿا وڃن

۽ اکين جي ديس مان

خواب اُڌري ٿا وڃن.

سال جو هاڻي اچي ٿو

شال سو آڻي اوهان لاءِ

محبتون، روشنيون ۽ خوشيون

سنڌي ادبي سنگت شاخ سکر جي ماهوار رپورٽ: سيڪريٽري بشير منگي (ڊسمبر 1998)

98/12/01 ڇنڇر تي سنگت جي هفتيوار دستوري گڏجاڻي ڊاڪٽر خادم منگي جي صدارت هيٺ ٿي گذري، جنهن ۾ محترم شفيع محمد سومري نظم ۽ محترم شبير منگي عزل تنقيد لاءِ پيش ڪيو. 98/12/01 تي سنگت جي هفتيوار دستوري گڏجاڻي محترم نعيم شيخ جي صدارت هيٺ ٿي گذري، جنهن ۾ محترم شبير منگي، رائي ۽ محترم شاهنواز سومري نظم تنقيد لاءِ پيش ڪيو.

سنڌي ادبي سنگت شاخ سکر جي ماهوار رپورٽ 13-ڊسمبر 1999ع تائين: سيڪريٽري بشير منگي (1999/12/13)

1999/01/02 چنچر تي سنگت جي هفتيوار دستوري/ الودائي گڏجاڻي محترم عبدالغني مهر جي صدارت هيٺ ٿي گذري، هن گڏجاڻي ۾ اسم جي تنقيد کانسواءِ سال 98ع جي سنگت جي ڪارڪردگي جي جائزو ورتو ويو، جنهن تي محترم مهر خادم، محترم شيخ ارشاد، محترم قدير انصاري، محترم خواجا ذوالفقار، محترم شوڪت خواجائي ۽ محترم خواجا ذوالفقار خيالن جو اظهار ڪيو، جڏهن ته سنگت جي سيڪريٽري بشير منگي سال 98ع جي سنگت شاخ سڪرجي ڪارڪردگي تي خيالن جو اظهار ڪيو، ۽ دوستن جا ٿورا مڃيا. هن گڏجاڻي ۾ شيخ ارشاد هائيڪا تنقيد لاءِ پيش ڪيا. 1999/01/03 آچر تي سنگت پاران سنڌ جي سدا حيات ۽ سرموڙ شاعر شيخ اياز جي پهرين ورسِي ملهائي وئي، هن ورسِي واري پروگرام جي صدارت محترم تاج جويو ڪئي، جڏهن ته خاص مهمان اياز گل ۽ اعزازي مهمان اختر درگاهي هئا. ميزبان جي حيثيت ۾ بشير منگي ۽ ڪمپيئر محترم ڊاڪٽر خادم منگي مٿي اسٽيج تي ويٺا. هن پروگرام ۾ محترم خواجا ذوالفقار محترم زاهد منگي عباسي، محترم شيخ ارشاد، محترم بشير بيدار پٽو، محترم زاهد منگي، محترم گيانچند وڪيل، محترم غلام رسول سهتو، محترم اڌل سومرو ۽ محترم خالد بروهي خيالن جو اظهار ڪيو. 1999/01/09 چنچر تي سنگت جي سالياني چونڊ محترم وفا ٻلي رابطا سيڪريٽري ضلعو سڪر ۽ محترم انور ميمڻ ميمبر چونڊ ڪاميٽي جي نگراني ۾ ٿي گذري، جنهن ۾ سيڪريٽري محترم جاويد سنڌو، خزانچي ڊاڪٽر خادم منگي، آبيٽر بچل شيخ، ڪائونسلر محترم عبدالغني مهر، ميمبر ڪاروباري ڪميٽي لاءِ محترم بشير منگي، محترم مهر خادم منگي، محترم اسد عباسي ۽ محترم شوڪت خواجائي، چونڊ جي آيا، چونڊ گڏجاڻي ۾ 28 ميمبرن مان 20 ميمبرن پنهنجي ووٽ جو حق استعمال ڪيو، چونڊ گڏجاڻي کي نئين چونڊجي آيل سيڪريٽري محترم خواجا ذوالفقار، سابق سيڪريٽري بشير منگي ۽ ضلعي رابطا سيڪريٽري محترم وفا ٻلي خطاب ڪيو.

سنڌ سنگت ڪائونسل جو اجلاس (1998/12/06)

سنڌي ادبي سنگت سنڌ جي سيڪريٽري جنرل اياز گل طرفان هڪ ادارتي خط ذريعي سنگت جي سيڪريٽري، ڪائونسل ۽ ضلعي رابطا سيڪريٽري کي اطلاع ڏنو ويو ته سنڌي ادبي سنگت جي سنڌ ڪائونسل جو اجلاس 13 ڊسمبر 1998 (آچر ڏينهن) تي صبح جو يارهين وڳي ٿيندو، اجلاس کانپوءِ سنڌ سنگت جون مرڪزي چونڊون پڻ ٿينديون، جنهن ۾ شاخن جا سيڪريٽري، ۽ ڪائونسلر پنهنجي ووٽ جو حق استعمال ڪندا. اجلاس جي ايجنڊا ۾ گذريل اجلاس جي ڪارورائي/ريپورٽ جي منظوري، سيڪريٽري جنرل جي رپورٽ ۽ ان جي منظوري، مرڪزي خزانچي پاران مالي رپورٽ ۽ انجي منظوري، عام ۽ تعزيتي ٺهراءن جي منظوري، شامل ڪيا ويا، ان کانسواءِ وقتي صدر جي اجازت سان ٻيا اسم به ايجنڊا ۾ شامل ڪري سگهبا.

خاص ڌيان لاءِ؛

ڪنهن مجبوريءَ سبب ٿيندڙ جڳهه جي تبديليءَ جو اعلان اخبارن ذريعي ڪيو ويندو. چونڊن وقت، مرڪزي خزانچي/سيڪريٽري جنرل کان بي باقيءَ جو سرٽيفڪيٽ وٺڻ لازمي آهي، جنهن لاءِ شاخن کي نامزدگي فارم في سالياني الحق في ۽ خصوصي فنڊ جون بقاياتون هر صورت ۾ ادا ڪرڻيون پونديون. شاخن جي سيڪريٽري/ڪائونسلرن کي هدايت ڪجي ٿي اڳ ۾ ادا ڪيل رقم جي (سيڪريٽري جنرل،

مرکزي خزانچي يا ضلعي رابطا سيڪريٽري پاران جاري ڪيل) رسيد/رسيدون پاڻ سان ضرور کڻي اچن. شاخن کي وفد فيءَ طور 100 رپيا ادا ڪرڻا آهن.

سنڌي ادبي سنگت جي سنڌ - سنگت ڪائونسل جي اجلاس جي رپورٽ، (25 جولاءِ 1998)

سنگت ڪائونسل جو اجلاس 7 دسمبر 1997ع تي آچر ڏينهن منجهند جو هڪ وڳي شهيد قائمخاني واپدا هال سکر ۾ مختيار ملڪ ڪائونسل سنڌي ادبي سنگت شاخ خيرپور سنڌ جي صدارت هيٺ ٿيو. جنهن جي ايجنڊا ۾ سنڌي ڪائونسل جي اجلاس جي ڪارروائي/رپورٽ جي منظوري، سيڪريٽري جنرل جي سالياني رپورٽ/سالياني مالياتي رپورٽ جي منظوري، مرڪزي عهديدارن جي گڏجاڻي ۾ ڪيل فيصلن جي منظوري، آئيني مونجهارن/مسئلن لاءِ تجويزون ۽ انهن جي منظوري، غير سرگرم شاخن جو الحاق رد/معطل ڪرڻ بابت فيصلو، عام ۽ تعزيتي ٺهراءَ جي منظوري شامل هئا. ان کانسواءِ وقتي صدر جي اجازت سان ٻيا اسم به ايجنڊا ۾ شامل ٿيا. اجلاس ۾ سيڪريٽري جنرل اياز گل، مرڪزي خزانچي غلام نبي ناشاد، مرڪزي آڊيٽر معشوق ڌاريجو، ڪائونسل جهرڪ نبي بخش پريمي، سيڪريٽري سانگهڙ استاد نظاماڻي، سيڪريٽري ڪنڊياري عبدالعزيز ساگر شر، سيڪريٽري پاڻي خان ٽالپر رمضان شورو، سيڪريٽري خانواڻ عبدالحيظ ميمڻ، سيڪريٽري محرابپور نواز ڀٽي، سيڪريٽري پير جو ڳوٺ عبدالله شاد جلباڻي، ڪائونسلر جوهي احمد خان مدهوش، سيڪريٽري خيرپور ناٿن شاهه فياض بلوچ، سيڪريٽري شهدادڪوٽ جمال دايو، سيڪريٽري نئون ديرو امتياز احمد ڪلهوڙو، سيڪريٽري ڏوڪري شهمير سومرو، سيڪريٽري نصير آباد ممتاز لوهار، سيڪريٽري رُڪ ساگر محمد حسين مهر، ڪائونسل مديجي مهدي شاهه، ڪائونسل رستم شري شاد سومرو، ڪائونسل مرزاپور شائق سومرو، سيڪريٽري ميرپور ٻرڙو گل عباسي، سيڪريٽري خيرپور اختر ٿانوري، ڪائونسل پير جو ڳوٺ ذوالفقار جوڳي، سيڪريٽري نور واهه ذوالفقار جوڳي، ڪائونسلر سکر اڌل سومرو، ڪائونسلر پنو عاقل گل گهنچو، ڪائونسلر جروار پريم پتافي، سيڪريٽري جهرڪ شنڪر، سيڪريٽري پنگريو مهراج وجئه ڪمار، سيڪريٽري جهول غلام حيدر خاصخيلي، ڪائونسلر جهول نور چاڪراڻي، ڪائونسلر ڪنڊياري غلام رضا ڏاهري، ڪائونسلر جهڙو آرزو ڏيٿو، سيڪريٽري هالاڻي جبار ملاح، سيڪريٽري ڪنڊيارو فقير محراب علي ملاح، سيڪريٽري مورو سڪندر علي ڪورائي، ڪائونسلر مورو بهادر بهڻ، ڪائونسلر محرابپور جانب خاصخيلي، ڪائونسلر شاهپور جهانيان مٿل جسڪاڻي، سيڪريٽري مٺياڻي غلام حسين گل ڀٽي، سيڪريٽري جوهي خليل عارف سومرو، سيڪريٽري راتڻ صادق سولنگي، سيڪريٽري دادو عبدالنبي آزاد جوڻيجو، سيڪريٽري پنجو ديرو انور آزاد لاڙڪ، ڪائونسلر پنجو ديرو ابرار ساگر شاهه، سيڪريٽري رتوديرو مقصود گل، ڪائونسلر رتوديرو مختيار گهمرو، سيڪريٽري قمبر رياضت ٻرڙو، ڪائونسلر قمبر پاڻو ڏر محمد ٻرڙو، سيڪريٽري واراهه سارنگ مرڪند، نٿانڊو چانڊڪا ڪاليج ساگر جيلاني، سيڪريٽري شڪارپور آفتاب سومرو، ڪائونسلر شڪارپور ممتاز منگي، ڪائونسلر رُڪ تبسم گل حسن مهر، سيڪريٽري مدنجي عاشق شيخ، سيڪريٽري عبدو غلام محمد غازي، سيڪريٽري رستم گوهر سنڌي، سيڪريٽري ٻڪڻ خاموش ڪڪراڻي، ڪائونسلر ٻڪڻ عالم جکرو، سيڪريٽري دودو ڳوٺ منصور مهر، سيڪريٽري جيڪب آباد الطاف پيڇوهو، ڪائونسلر ميرپور ٻرڙو حماد ٻرڙو، سيڪريٽري ٺل نفيس سومرو، ڪائونسلر خيرپور مختيار ملڪ، سيڪريٽري پير جو ڳوٺ

عميق مهر، سيڪريٽري پريالوئ رفيق ڪنڌر، ڪائونسلر پريالوئ سجاد ميراڻي، سيڪريٽري بوزدار وڏا شيراز جيلاني، سيڪريٽري سکر بشير منگي، سيڪريٽري روهڙي اختر درگاهي، سيڪريٽري پنو عاقل صفر ڪلهوڙو، سيڪريٽري گهوٽڪي عبدالحق ڀٽو ۽ ڪائونسل گهوٽڪي سڪندر مگسي شرڪت ڪئي. ضلعي رابطا سيڪريٽرين ۾ عابد مظهر ڪراچي، صوبدار قاسمي اوڻو ٿرپارڪر، سارنگ شاهه حيدرآباد، اصغر سجاڳ سنڌي جيڪب آباد، ابراهيم ڪرل خيرپور، ڊاڪٽر قربان جهٽيال دادو، اسد سولنگي نوشهروفيروز، ڪامل امداد جتوئي لاڙڪاڻو، امر لغاري سانگهڙ، مشتاق ڪلهوڙو گهوٽڪي ۽ ناصر چاچڙ سکر مان شريڪ ٿيا.

اجلاس دوران مبصرن ۾ ممتاز بخاري، نعيم شيخ، بيخود بلوچ، مهر خادم، قدير انصاري، وفاق قمبراڻي، خالد فاروقي، مخدوم شمس، مشتاق بخاري، پنهل پياڻي، عبدالفتاح فائق، نعمت سومرو، امر اقبال، آفتاب مهر، سائل پيو، مهر حفيظ راهي، زيد رشيد مهر، اعجاز قادر مهر، ملزم سومرو، چنو غلام مصطفيٰ، فياض احمد ميمڻ، آفتاب جويو، سلطان بخاري، حاڪم گل مهر، امتياز جتوئي، نياز لاشاري، امجد علي چنو، غلام حسين جويو، حاجي خورشيد ابڙو، نصير احمد نصير، فدا حسين گيلاني، شفيق سومرو، عبدالفتاح مهر، عدنان سميع ميمڻ، نواز ڪنير، خواجه ذوالفقار ۽ غلام علي ڀٽو، عمر سومرو شرڪت ڪئي.

اجلاس دوران سنڌ سنگت جي سيڪريٽري جنرل 8 نومبر 1996 تي مسلم ڪاليج حيدرآباد ۾ ٿيل سنگت جي سالياني سنڌ ڪائونسل جي اجلاس جي رپورٽ پيش ڪئي، لکت ۾ شاخن ۽ واسطيدار عهديدارن ڏانهن اڳواٽ موڪليل رپورٽ گڏيل طور منظور ڪئي ويئي. ان کانسواءِ سنگت جي سيڪريٽري جنرل 9 نومبر 1996 کان 6 ڊسمبر 1997ع تائين جي تفصيلي ڪارڪردگي رپورٽ پيش ڪئي، جنهن جون مکيه ڳالهيون هيٺين ريت آهن.

مرڪزي عهديدارن جون گذريل سال ۾ ڇهه گڏجاڻيون، 9 نومبر 1996 تي حيدرآباد، 12 ڊسمبر 1996ع تي سکر، 18 فيبروري 1997ع تي نواب شاهه، 18 جون 1997ع تي سکر، 9 آگسٽ 1997ع تي حيدرآباد ۽ 16 نومبر 1997ع تي سکر ۾ ٿي گذريون آهن. مرڪزي ڪاروباري ڪميٽي جا 2 اجلاس 6 اپريل 1997 تي نواب شاهه ۽ 01 آگسٽ 1997ع تي ٺٽي ۾ ٿي گذريا آهن. ضلعي رابطا سيڪريٽرين جو هڪ اجلاس 28 فيبروري 1997ع تي سکر ۾ ڪوٺايو ويو آهي. مرڪزي قيادت جي ڪوششن سان شيخ سلطان ٿرست ڪراچي پاران 75 هزار رپيا مالي سهائتا طور حاصل ڪيا ويا آهن، جيڪي مرڪزي آفيس قائم ڪرڻ لاءِ رکيا ويا آهن. ان مالي سهائتا ۾ سهڪار ڪرڻ لاءِ سائين علي احمد بروهي، محترم انعام شيخ ۽ محترم عبدالغفار تبسم جا ٿورائتا آهيون. ناميار ي اديب محترم هدايت بلوچ پاران مرڪزي آفيس لاءِ فيڪس مشين جي سوکڙي ٿورن سان وصول ڪئي وئي آهي، ۽ ٻين سرندي وارن سان مالي سهائتا لاءِ ملاقاتون ڪيون ويون آهن، جنهن جا نتيجا هوريان هوريان ظاهر ٿي رهيا آهن. مرڪز پاران وڌايل ۽ سڌاريل آئين ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي، جڏهن ته تنظيمي حوالي سان سموري اسٽيشنري، فائيل، ليٽر پيڊ، لفافا، ميمبر شپ فارم ۽ پاڪيٽ سائيز ڪلينڊر ڇپايا ويا آهن، مرڪزي اجلاس ۾ شريڪ عهديدارن کي فائيل، بال پين ۽ اڇا ڪاغذ مهيا ڪرڻ جي روايت رکي ويئي آهي. سنگت پبليڪيشن جي سلسلي ۾ محترم وسيم سومرو جي ڪوششن سان پهريون پرڇو ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. مرڪز پاران

ٻه ماهي نيوز ليٽر جا ٽي پرچا پٽرا ڪيا ويا آهن. سنڌ ڪائونسل ۽ ڪاروباري ڪميٽي جي اجلاس ۾ ڪارروائي رپورٽ ڇپائي، شاخن ۽ واسطيدار عهديدارن کي موڪلي وئي آهي. سنڌي ۾ ڇپايل ڪتابن تي ايوارڊ ڏيڻ جو سلسلو ٻيهر شروع ڪيو ويو آهي. پنجاهه سال پورا ٿيڻ تي 28 ڊسمبر 1997ع تي مرڪز پاران ”سنگت گولڊن جوبلي ڪانفرنس 1997ع“ حيدرآباد ۾ ڪوٺائي پئي وڃي، جيڪو هڪ شاندار پروگرام هوندو. جڏهن ته شاخن پاران ان سلسلي ۾ سڄو سال پروگرام ٿيندا رهيا آهن. سيڪريٽري جنرل گذريل سال دوران سکر، گهوٽڪي، شڪارپور، جيڪب آباد، لاڙڪاڻي، دادو، نوشهروفيروز، نوابشاهه، خيرپور، حيدرآباد، ٺٽي، ٿرپارڪر ۽ ڪراچي ضلعن جو دورو ڪيو آهي ۽ انهن ضلعن ۾ شاخن پاران ٿيندڙ مختلف پروگرامن ۾ شرڪت ڪئي آهي. مٿين ضلعن جي رابطا سيڪريٽرين ۽ سيڪريٽرين سان روبرو ملي، کين سنگت جي ڪم ڪار بابت هدايتون ڏنيون آهن، جنهن جو تفصيل نيوز ليٽرن ۾ موجود آهي. مرڪزي جوائنٽ سيڪريٽري محترم وسيم سومري، مرڪزي خزانچي محترم غلام نبي ناشاد ۽ مرڪزي آڊيٽر محترم معشوق ڌاريجي پڻ مختلف ضلعن ۾ شاخن جا دورا ڪيا آهن. سندن سرگرمين جو تفصيل پڻ نيوز ليٽرن ۾ ڏنو ويو آهي. سيڪريٽري جنرل پاران گذريل سال دوران شاخن، ادبي ۽ سماجي ادارن، اخبارن ۽ اديبن ڏانهن 1292 خط موڪليا ويا آهن. سنڌ جي نالي واري اديبن، اخبارن، رسالن ۽ مختلف علمي، ادبي، سماجي ۽ ثقافتي ادارن ڏانهن پڻ نيوز ليٽر پابندي سان موڪليا ويا آهن. سنڌ جي اديبن ڏانهن خير سگاليءَ جي جذبي طور مارچ 1997ع کان اڄ تائين سندن جنم ڏينهن تي، سنگت پاران لڳ ڀڳ ٽي سئو واڌاين جا ڪارڊ موڪليا ويا آهن ۽ اهو سلسلو جاري آهي، جنهن کي اديبن پاران گهڻو ساراهيو ويو آهي. سنگت آفيس فٽڊ لاءِ مالي سهائتا طور محترم انعام شيخ (خيرپور) کان 2 هزار رپيا ۽ محترم ايم بي سومري (خيرپور) ۽ سندن سائين پاران پنج سئو رپيا ٿورن سان وصول ڪيا ويا آهن. محترم تاجل بيوس پاران سندن ڇپيل ۽ ڇپجندڙ ڪتابن جي آمدني جو اڌ، سنگت کي ڏيڻ واري سلسلي ۾، ڪتابن جو وڪرو جاري آهي ۽ چئن هزارن کن جا ڪتاب وڪرو ڪيا ويا آهن. ڪ - ڪ - اجلاس جي فيصلي موجب، ٽنڊو محمد خان، ٽنڊو قيصر، جيڪب آباد، پير جو ڳوٺ، عمرڪوٽ، بوزدار وڏا، مرزاپور، نصيرآباد، شهدادڪوٽ، مٺي، محرابپور، ڀان سيد آباد، خدا آباد شاخن کي پاڻ مرادو الحاق رد ٿيڻ جا نوٽيس موڪليا ويا آهن. ٽنڊو قيصر، ڀان سيد آباد ۽ خدا آباد شاخن ڪنهن به قسم جو رابطو نه ڪيو آهي. باقي شاخن خط/فون رستي رابطو ڪيو آهي. مٺي، ٺٽو، لاڪا ۽ ڪراچي شاخن کي مرڪز سان رابطي ۾ اچڻ لاءِ نوٽيس ڏنا ويا آهن، جن مان جهوڪ رابطو نه ڪيو آهي. ضلعي رابطا سيڪريٽرين مان شاهين سنڌي (شڪارپور) رابطو نه ڪيو آهي. جڏهن ته شبير سيال (نواب شاهه) ڪنهن به مرڪزي اجلاس ۾ نه آيو آهي. سارنگ شاهه _ (حيدرآباد) نوٽيس تي جواب ۾ فون تي رابطو ڪيو آهي.

مرڪزي خزانچي محترم غلام نبي ناشاد 9 نومبر 1996ع کان 6 ڊسمبر 1997ع تائين جي مالياتي رپورٽ پيش ڪندي ٻڌايو ته، سال ۾ الحاق في، نامزدگي فارم في، رجسٽريشن في، خصوصي امداد مان ڪل آمدني 26240 رپيا ٿي آهي، جڏهن ته اسٽيشنري، فوٽو اسٽيٽ، ڪمپوزنگ، ٽپال خرچ، اخبار، اجلاس جي خرچ سميت ڪُل 20920 رپيا خرچ ٿيو آهي. سنگت جي گڏيل بينڪ اڪائونٽ ۾ 75529/50 رپيا بچت طور موجود آهن. 1996ع جي الحاق في، تلهار، ڪپرو ۽ ور ادا نه ڪئي آهي.

جڏهن ته نل، ميرپور ٻرڙو، چيلهار، نئون ڪوٽ، قمبر، سڪرنڊ، قائد عوام يونيورسٽي، جهڻو، لاڙڪاڻو، ڀيروسن، چڪ، رڪ، چنڊو مدرائي، خواتين ڪراچي، ميرپور بٺورو، مدنجي، پنجو ديرو، گهوٽڪي، وارھه، محرابپور، سکر، نري ميرواھه، ٽنڊو محمد خان، جيڪب آباد، پير جو ڳوٺ ۽ عبدو شاخ سال 1997ع جون فيون ادا نه ڪيون آهن. 1997ع جون نامزدگي فيون صرف 57 شاخن ڏنيون آهن. شاخن ڏانهن هڪ حساب ڪتاب بابت پروفارما موڪليو ويو آهي، جيڪو کين هڪدم پري موڪلڻ گهرجي ۽ مرڪزي بقاينون پڻ بنا دير ادا ڪرڻ گهرجن. ماليات جو هي تفصيل 1997ع تائين آهي، اڄوڪي اجلاس ۾ مليل بقاينون هن تفصيل ۾ شامل ناهن.

اجلاس هلندي سيڪريٽري جنرل جي درخواست تي سنگت گولڊن جوبلي ڪانفرنس جي سلسلي ۾ ايندڙ خرچن کي پورو ڪرڻ لاءِ عارضي طور تي سيڪريٽري جنرل کي بئنڪ مان پئسا ڪڍائي خرچ ڪرڻ جي اجازت ڏني وئي. اجلاس ۾ گولڊن جوبلي ڪانفرنس جي سلسلي ۾ ايندڙ خرچ کي پورو ڪرڻ لاءِ شاخن کي رضاڪارائي طور مالي سهائتا ڏيڻ لاءِ چيو ويو، جنهن جي نتيجي ۾ جيڪب آباد (ٻه هزار)، خيرپور (هڪ هزار) شڪارپور (هڪ هزار)، محرابپور (پنج سئو) چانڊڪا ڪاليج (ٻه سئو) پير جو ڳوٺ (پنج سئو) نل (ٻه سئو) شهدادڪوٽ (پنج سئو) پريالوءِ (ٻه سئو) لطيف يونيورسٽي (ٻه سئو) ڊڪڻ (ٻه سئو) دادو (ٻه سئو) مٺياڻي (ٽي سئو) سکر (ٻه سئو) جهرڪ (ٻه سئو) جهڻو (پنج سئو) دودو ڳوٺ (ٻه سئو) ميرپور ٻرڙو (پنج سئو) نئون ڪوٽ (پنج سئو) بوزدار وڏا (ٻه سئو) نري ميرواھه (پنج سئو) ڪراچي شاخون (هڪ هزار) سارنگ شاهه (هڪ هزار) جلباڻي (ٻه سئو) عبدو (ٻه سئو) گهوٽڪي (ست سئو) مدنجي (هڪ سئو پنجويهه) رستم (هڪ سئو پنجاهه) رڀيا ۽ محترم اڌ سومرو (ٻه هزار) ۽ جهرڪ شاخ (ٻه سئو) سنگت آفيس فنڊ ۾ ڏيڻ جو اعلان ڪيو آهي. سيڪريٽري جنرل پيش ڪيل ڪارڪردگي رپورٽ ۽ مرڪزي خزانچي جي مالياتي رپورٽ تي اجلاس ۾ شريڪ دوستن اطمينان جو اظهار ڪندي گڏيل راءِ سان ان جي منظوري ڏني.

مرڪزي عهديدارن جي گڏجاڻي ۾ ڪيل فيصلن جي منظوري

سيڪريٽري جنرل مرڪزي عهديدارن جي مختلف گڏجاڻين ۾ ڪيل فيصلا پڙهي ٻڌايا، جن کي اجلاس ۾ شريڪ دوستن بڪراءِ منظور ڪيو. فيصلن جو وچور هيٺين ريت آهي.

پنجاهه سال پورا ٿيڻ تي مرڪز پاران ”سنگت گولڊن جوبلي ڪانفرنس 1997“ حيدرآباد ۾ ملهائي ويندي. ان موقعي تي سنگت جي سمورن سيڪريٽري جنرلن کي ايوارڊ ۽ ٻين مرڪزي عهديدارن کي مڃتا سرٽيفڪيٽ ڏنا ويندا. ڪانفرنس جي موقعي تي ناميارن سنڌي اديبن ۽ سنڌي ادب سان لاڳاپيل ٻين ٻولين جي اديبن کي ”سنگت جي تاريخ ۽ ڪردار“ ۽ ”سنڌي ادب جا پنجاهه سال“ جي عنوان سان مقالا لکڻ جي دعوت ڏني ويندي. ڪانفرنس ۾ شريڪ ٿيندڙ سمورن ڊيليگيٽس کي ڪانفرنس جي موقعي تي خصوصي طور تي شايع ٿيندڙ سووينيئر، فائيل، ليٽر پيڊ، بال پين، لفافا، ۽ ڇاپي – چلو پڻ سوکڙي طور ڏنو ويندو. ڪانفرنس جي خرچ جي پورائي لاءِ شاخن ۽ ٻين گهڻ گهرن کان مالا سهائتا حاصل ڪئي ويندي. هلندڙ سال دوران ڪنهن به نئين شاخ کي ڪچو توڙي پڪو الحاق نه ڏنو ويندو ۽ غيرسرگرم شاخن جي الحاق رد ڪرڻ جي سفارش ڪئي ويندي.

آئيني مونجھارن/مسئلن لاءِ تجويزون ۽ انهن جي منظوري

اجلاس ۾ آئين ۾ موجود مونجھارن بابت آيل سفارشون ۽ عملي طور پيش ايندڙ مشڪلن جي روشني ۾ بحث کانپوءِ هيٺيان فيصلو ڪيا ويا، جيڪي اڄ کانپوءِ آئين جو حصو هوندا.

جيڪڏهن ڪو ميمبر ڇهن مهينن تائين في نه ڏيڻ سان گڏ ڇهن مهينن تائين بنان ڪنهن اطلاع جي گڏجاڻين ۾ شريڪ نه ٿيندو، يا ٻنهي مان ڪا به هڪ ڪوتاهي ڪندو ته سندس ميمبرشپ خارج ڪئي ويندي. بنان نوٽيس جي سندس ميمبرشپ خارج ڪرڻ جو اختيار شاخ جي ڪاروباري ڪميٽي کي هوندو. سنگت جو ميمبر يا عهديدار ڪنهن ٻي تنظيم جي ميمبر توڙي عهديدار سگهندو، پر ڪنهن سياسي تنظيم جو عهديدار نه ٿي سگهندو. شاخن جون ساليانيون چونڊون هر صورت ۾ ڊسمبر ۽ جنوري مهينن ۾ ڪرايون وينديون. شاخن جي سالياني چونڊ ڪرائڻ جو اختيار ان ضلعي جي رابطا سيڪريٽري کي هوندو، سندس يا مرڪز جي اجازت کان سواءِ ڪرايل چونڊن کي تسليم نه ڪيو ويندو. رابطا سيڪريٽري نه هجڻ جي صورت ۾ مرڪز يا سندس پاران مقرر ڪيل نمائندو ئي چونڊون ڪرائڻ لاءِ بااختيار هوندو. مرڪز توڙي شاخن ۾ نئين چونڊيل باڊيءَ کي اڳوڻي باڊي سمورو ريكارڊ هڪ مهيني اندر منتقل ڪرڻ لاءِ پابند هوندي.

غير سرگرم شاخن جو الحاق رد/معطل ڪرڻ بابت فيصلو

سيڪريٽري جنرل مرڪز وٽ موجود ريكارڊ ۽ ضلعي رابطا سيڪريٽرين جي موڪليل رپورٽ جي روشني ۾ غير سرگرم شاخن جي الحاق رد/معطل ڪرڻ بابت سفارشون اجلاس آڻو پيش ڪيون، جنهن تي گڏيل راءِ سان مسلسل غير سرگرم رهندڙ/مرڪز سان رابطي ۾ نه ايندڙ شاخن، ٽنڊو قيصرو، چوهڙ جمالي، جهوڪ، ٻنون، ٽنڊو غلام علي، پليڏنو ڪاڪا ۽ سنڌ يونيورسٽي هاسٽلز جو الحاق رد ڪي وويو. جڏهن ته ڪراچي جي ضلعي رابطا سيڪريٽري محترم عابد مظهر جي درخواست تي الحاق رد ڪرڻ بجاءِ ڪراچي شاخ جي تحريري طور تي ٻن مهينن اندر مرڪز سان رابطي ۾ اچڻ جو نوٽيس ڏنو ويو، رابطي ۾ نه اچڻ جي صورت ۾ سندن الحاق رد ٿي ويندو. سنگت جي ٽن شاخن ڪنڊياري (سانگهڙ) ڳڙهي ياسين (شڪارپور) کي پڪو الحاق ڏنو ويو. ضلعي عمرڪوٽ جي شاخن ڍورو نارو ۽ عمرڪوٽ کي ٻن مهينن اندر رابطي ۾ نه اچڻ جي صورت ۾ پاڻمرادو الحاق رد ٿيڻ جو نوٽيس ڏيڻ جو فيصلو ڪيو ويو. لڳاتار مرڪز سان رابطي ۾ نه اچڻ ۽ غير سرگرم رهڻ تي ضلعي شڪارپور جي رابطا سيڪريٽري شاهين سنڌي ۽ ڪنهن به مرڪزي اجلاس ۾ شريڪ نه ٿيڻ سبب ضلعي نواب شاهه جي رابطا سيڪريٽري شبير سيال کي سندن عهدي تان هٽائي، سندن جاءِ تي ترتيبوار غلام محمد غازي ۽ بخش باغيءَ کي عارضي ضلعي رابطا سيڪريٽري مقرر ڪيو ويو. ضلعي رابطا سيڪريٽري حيدرآباد، محترم سارنگ شاهه اجلاس آڻو گهربل وضاحت پيش ڪئي، جنهن تي اطمينان جو اظهار ڪيو ويو.

عام ۽ تعزيتي ٺهرائن جي منظوري

اجلاس پاران مقرر ڪيل ٽه رڪني ڪميٽي، جيڪا محترم اڊل سومرو، محترم مقصود گل ۽ محترم اختر ٽانوريءَ تي مشتمل هئي، دوستن کان پهتل گڏيل ۽ تعزيتي ٺهرائن کي ترتيب ڏئي پيش ڪيو، جنهن کي اجلاس ۾ شريڪ دوستن يڪراءِ سان منظور ڪيو.

تعزيتي ٺهراءَ

سنڌ ڪائونسل جي اجلاس ويجهڙائي ۾ وڇڙي ويل ناليوارن ليکڪن، فنڪارن ۽ سندن عزيزن اديب ۽ صحافي عبدالرحمان نقاش، شاعر ۽ موسيقيءَ جي ڄاڻو سيد منظور نقوي، عالمي شهرت يافتا سماج سڌارڪ مدر ٿريسا، ليڊي ڊائينا، ناليواري موسيقار نصرت فتح علي خان، شاعر مرتضيٰ اعظم عباسي، نامياري راڳي عبدالحميد عباسي، تنوير عباسيءَ جي پيءُ، ڪوثر ٻرڙي جي پٽ، غلام حسين رنگريز جي پٽ، عنايت بلوچ جي نياڻيءَ ۽ سنگت جي سائين حافظ واحد بخش دائودپوٽي جي پيءُ، صدر جمال دايو جي چاچي، مهر حفيظ راهيءَ جي چاچي، ابراهيم کرل جي ناني، عبداللطيف عباسي جي والده، نياز لاشاري جي چاچي، اقبال ساجد جي والد، انعام آزاد لاڙڪ جي چاچي، ابرار ساگر شاهه جي ناني، ڪاظم ٻڙدي جي چاچي، غفور گل جي پٽ، گوهر سنڌي جي ڀائيچي، غني غمدل جي ڏاڏي، فدا سمي جي چاچي، شيراز جيلاني جي مامي، غلام حسين جي پُٽ، امتياز ڪلهوڙي جي پُٽيءَ ۽ عبدالجبار مريءَ جي ڏکڻاڪ وڇوڙي تي گهري ڏک جو اظهار ڪندي سندن پونيئرن سان تعزيت ڪئي.

گڏيل ٺهراءَ

سنڌي ادبي سنگت جو هي اجلاس، سنڌ جي صوبائي ۽ ملڪ جي وفاقي اسيمبلي ۽ سينيٽ ۾، سنڌي ٻوليءَ کي قومي ٻوليءَ جو درجو ڏيڻ جي گهر ڪري ٿو، هو ملڪ جي ٻين ٻولين کي پڻ اهو درجو ڏيڻ جي حمايت ڪري ٿو. جيڪڏهن سنڌي ٻوليءَ کي اها تاريخي اهميت نه ڏني ويندي ته ٻوليءَ واري جدوجهد جي سلسلي ۾ قانوني جنگ وڙهڻ خاطر ڪورٽن ۾ ڪيس داخل ڪيا ويندا. سنڌ ۾ ڌارين جي داخلا کي روڪڻ جو بندوبست ڪيو وڃي. سنڌ جي زرعي معيشت ۾ سڌارن ۽ واڌارن لاءِ خاص پيڪيج جو اعلان ڪندي ۽ آبادگارن جي سمورن سورن جو پورائو ڪندي، ڪڻڪ، ڪپهه ۽ ڪمند جا اگهه آبادگارن جي مطالبي پٽاندڙ مقرر ڪيا وڃن. سنڌي ادبي سنگت جون شاخون، اخبارون ۽ ٻيا ادارا لکپڙهه ۾ ”ساس“ لکڻ بدران سنگت لاءِ ”س-اس“ لکن. ڪاروڪاري رسم کي قتل جو ڏوهه سمجهي سزا ڏني وڃي. نوجوان شاعر خليل عارف سومري جو سرڪاري خرچ تي علاج ڪرايو وڃي. دنيا جي بگهي انسان عالم چنا جو ترت پرڏيهه ۾ علاج ڪرايو وڃي.

صدارتي تقرير

سنڌ ڪائونسل اجلاس جي صدر محترم مختيار ملڪ پنهنجي صدارتي تقرير ۾ چيو: ”اڄڪلهه ادبي دنيا ۾ ڪجهه اهڙيون ڳالهيون اچي ويون آهن، جيڪي سهڻ جهڙيون ناهن، اسان جي مانائتن اديبن کي غير ضروري تنقيد جو نشانو بڻائي لوٺيو وڃي ٿو. اهڙن روين تي اسان کي اديب هجڻ تي بلڪل به فخر محسوس نه ٿيندو. اسان اڻڄاڻائيءَ ۾ تڪڙ ڪري جيڪا راءِ ڏيون ٿا، سا تمام غلط آهي ۽ اها غلطي هميشه کي جنم ڏئي ٿي، اسان کي هاڪاري رويي اختيار ڪري، سينيئر اديبن جو احترام ڪرڻ گهرجي، آءٌ سنگت جي لڳاتار جاکوڙي ڪردار کي ساراهڻ کانسواءِ رهي نٿو سگهان.“

اياز گل (سيڪريٽري سنڌي ادبي سنگت سنڌ)

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي گڏجاڻيءَ ۾ پڪي الحاق لاءِ درخواست ڏيڻ جي منظوري،
(1998/08/12 – 1998/10/19)

سنڌي ادبي سنگت شاخ رڪن ٻرڙو جي ڪاروباري ڪميٽي جي گڏجاڻي 27 سيپٽمبر 98ع تي ٿي گذري، جنهن ۾ شاخ جي ٻين ڪاروباري معاملن وغيره جي حساب ڪتاب کان علاوه مرڪز کي شاخ جي پڪي الحاق لاءِ درخواست ڏيڻ جي پڻ پڪراءِ منظوري ڏني وئي. ڪ-ڪ جي فيصلي موجب ڪنهن به مناسب وقت تي مرڪزي سيڪريٽري جنرل کي پڪي الحاق جي منظوري لاءِ درخواست ڏني سگهجي ٿي. درخواست ڏيڻ جو اختيار شاخ کي سيڪريٽري کي ڏنو ويو. اجلاس ۾ جمشيد لغاري، مسٽر لغاري، سوڀو ٻرڙائي، جاني اٻڙو ۽ حسين بخش حرفي شريڪ ٿيا.

ليڪچر پروگرام

سنڌي ادبي سنگت خدا آباد شاخ طرفان اڄ تاريخ 1998/12/11 بروز جمع بوقت 2.00 بجه بمقام سگا آفيس خدا آباد ۾ شاهه سائين جي سر سامونڊي تي ليڪچر پروگرام منعقد ڪيو ويو. سائين الهنواز رڪڻائي صاحب ليڪچرڪار طور شريڪ ٿيا. پروگرام جي صدارت محترم محمد ابراهيم پنهور صاحب جن ڪئي. سائين نظير احمد پند اعزازي مهمان طور شريڪ ٿيا، ان کانسواءِ پروگرام ۾ الهنواز “نواز” رڪڻائي دادو، ابراهيم پنهور، اعجاز علي پٽي، نياز حسين سيال، غلام مصطفيٰ چانڊيو، ممتاز علي ميرائي، پير بخش جلباڻي، مظهر ڪلهوڙو، محمد يوسف ميمڻ، فضل ربي 5.5 بيورو آف ڪريڪيو) ڄامشورو 11-12-98 محمد ظفر اقبال، حاجي محمد صديق پنهور، محمد ابراهيم پند، الهه بچايو پنهور، عبدالغفار ميمڻ، مختيار احمد پنهور ۽ محمد علي جتوئي شريڪ ٿيا. پروگرام جي شروعات تلاوت ڪلام سان ٿي ۽ محترم الهه بچايو پنهور تلاوت ڪلام پاڪ ڪئي. محترم محمد ابراهيم پند شاهه سائين جا بيت پڙهيا ۽ معزز مهمانن کي بيچ لڳايا ويا. س-اس جي سيڪريٽري اعجاز علي پٽي آجياڻي تقرير ڪئي ۽ معزز مهمان ۽ ليڪچرڪار محترم الهنواز رڪڻائي صاحب جو تعارف پيش ڪيو. ليڪچرڪار محترم الهنواز رڪڻائي صاحب چيو ته هن وقت اسانجي نسل مان شاهه سائين جي شاعري جي دلچسپي گهٽجي رهي آهي. اسان جا نوجوان شاهه سائين جي بيتن جي معنيٰ ۽ تشريح ته ڪونه ٿا سمجهن، بلڪه کين شعر به صحيح نموني پڙهڻ ڪونه ٿو اچي. ان لاءِ اسان سوچيو آهي ته شاهه سائين جو پيغام عام ڪرڻ لاءِ شاهه سائين جي مختلف شعرن تي ليڪچر پروگرام منعقد ڪيون. شاهه سائين جي شعرن کي اعراب شاهه سائين پاڻ نه پر مشهري ماڻهن ڏنيون آهن. شاهه سائين جي ٻولي ٻهراڙي جي ماڻهن وٽ آهي، لطيف سنڌ جي ۽ سنڌ لطيف جي سڃاڻپ آهي. اسان شاهه سائين کي سيد جي حيثيت سان نه پر شاعر جي حيثيت سان پوڄيو آهي. شاهه سائين جي 37 سُرَن مان ڪن رسالن ۾ 30 ته ڪن رسالن ۾ 25 سُرَ بچايا ويا آهن. اها سرنانصافي آهي، سر سامونڊي شاهه سائين جي سُرَن مان هڪ آهي. موسيقي ۾ سري راڳ سان هن سُر جو واسطو آهي، سر سامونڊي ۾ انهن وڻجارن جو ذڪر آهي جيڪي واپار سانگي پنهنجي ديس کان سالن جا سال ٻاهر رهندا هئا. “سامونڊي” سري لنڪا ۾ موجود بندر جو نالو آهي، جنهن جو ذڪر به ڊاڪٽر نبي بخش بلوچ پنهنجي مقالي ۾ ڪيو آهي پر ڊاڪٽر هن وقت ان ڳالهه تان ڦري ويو آهي. ان جا تاريخي شان جاگرافيائي لحاظ کان موجود آهن. شاهه سائين پنهنجي شاعري ۾ غوراب، دنگي،

ڪوئنتل، بٽيلي قسم جي پيڙين جي وضاحت ڪئي آهي. وڻجارن جو وينون سالن جا سال پنهنجي قرن جو انتظار ڪنديون هيون ۽ انهن لاءِ واجهائينديون هيون. جيئن شاهه سائين فرمايو آهي ته:

وڻجاري جي ماءُ، وڻجارو نه پليءَ

اچي ٻار هين ماهه، وايون وڃڻ جون ڪري

شاهه سائين سُر ۾ وڻجارن جي اچڻ ۽ وڃڻ جو مندو به بيان ڪيون آهن. شاهه صاحب پنهنجي سڄي شاعري مشاهدي ذريعي ڪئي آهي. هن سُر مان خبر پوي ٿي ته دريائي پيڙي 3000 مل وزن ڪٽندي ۽ سامونڊي پيڙي ته ان کان به وڌيڪ وزن ڪٽندي هوندي ۽ گهٽ ۾ گهٽ 60 ماڻهو خلاصي طور جهاز تي ڪم ڪندا هئا.

سائين نذير احمد پنڊ سوال ڪيو ته شاهه سائين 3 سال سفر ڪيو، هن ٿوري عرصي ۾ وڌيڪ علم حاصل ڪرڻ جو ڪهڙو سبب هو؟ جواب ڏنو ويو ته شاهه سائين 12 سالن جي عمر کان شاعري ڪئي آهي. اهڙي ريت شاهه سائين 51 سال شاعري سان گڏ مشاهدو پڻ ڪيو آهي.

نياز حسين سيال سوال ڪيو ته شاهه سائين مجازي عشق ڪيو آهي؟ جواب ۾ چيو ويو ته شاهه سائين مجازي عشق به ڪيو آهي.

سائين محمد ابراهيم پنهور صاحب صدارتي خطاب ۾ چيو ته سائين رڪنڌاڻي صاحب شاهه سائين جي سُر تي ليڪچر ڏيئي وقت جي ضرورت کي پورو ڪيو آهي. شاهه سائين صرف شاعر نه پر انقلابي اڳواڻ به هو. هن سُر ذريعي شاهه سائين سنڌ جي جاگرافي، سماجياتي، اقتصادياتي، نيوي، تاريخ جي بيس لائين ڏيڻا ڏني آهي. شاهه سائين هن سُر ذريعي ازدواجي حيثيت ۾ مضبوط رشتن جي ڳالهه ڪئي آهي. جيڪي ڳالهيون شاهه سائين پنهنجي هن سُر ذريعي ڏيئي ويو آهي. اڄ انهن ڳالهين تي نيوي فوج عمل ڪري پئي. شاهه سائين هن سُر ذريعي سروي ڪئي آهي. ان سروي ذريعي اسان کي ڌرتي جي مالڪي ڪرڻ ڪپي. پروگرام 6:00 بجه شام جو خير خوبي سان ختم ٿيو.

اسم نمبر 2: س ا س خدا آباد شاخ پاران مرڪزي چونڊن جو اعلان

س.ا.س خدا آباد شاخ جي سيڪريٽري ٻڌايو ته سنڌي ادبي سنگت مرڪز جون چونڊون 1998/12/13 تي حيدرآباد ۾ منعقد ٿينديون. جنهن لاءِ ڪافي دوستن فارم پريا آهن، اسان کي هتي گڏيل صلاح سان فيصلو ڪرڻ کپي ته مرڪز جي چونڊ لاءِ ووٽ ڪهڙي ڌر کي ڏيڻ کپي ۽ اهڙا دوست مرڪز سطح تي چونڊ ڪپن، جيڪي سنڌي ادبي سنگت کي ترقي وڌرائي سگهندا. متفقه طور تي فيصلو ڪيو ويو ته ضلع دادو رابطو سيڪريٽري ڊاڪٽر قربان جهتيال جي صلاح سان مرڪز کي ووٽ ڪيو ويندو. سيڪريٽري س.ا.س خدا آباد شاخ ٻڌايو ته سال 1998ع جي آخر ۾ برانچ جون چونڊون منعقد ڪرائيون آهن. ان لاءِ هڪ چونڊ ڪاميٽي مقرر ڪرڻ کپي، جيڪا بسمبر جي آخر ۾ چونڊ ڪرائي ۽ هن سال نون دوستن کي موقعو ڏيڻ کپي، جيڪي پنهنجي قلم ۽ سوچ ذريعي برانچ جي سرگرمين ۾ تيزي آڻين ۽ ادب جي واڌ ويجهه لاءِ ڪوششون وٺن. متفقه طور فيصلو ڪيو ويو ته برانچ جي سال 1999ع جي چونڊ لاءِ برانچ

جي ڪاروباري ڪاميٽي تاريخ 1998/12/22 تي گڏجاڻي ڪري س.ا.س خدا آباد شاخ لاءِ سليڪشن ذريعي عهديدار چونڊيندي. صدر صاحب جي اجازت سان سيڪريٽري س.ا.س سنگت خدا آباد شاخ دوستن کي گذارش ڪئي ته جيڪي دوست وفد جي صورت ۾ 1998/12/13 تي حيدرآباد ۾ منعقد ٿيندا، مرڪزي چونڊن ۾ شرڪت ڪرڻ چاهين ته اهي نالا لکرائين. متفقه طور تي فيصلو ٿيو ته برانچ جو سيڪريٽري ۽ ميمبر سنڌ ڪائونسل حيدرآباد ۾ منعقد ٿيندڙ اجلاس ۽ چونڊ ۾ شرڪت ڪرڻ لاءِ ويندا.

سنڌي ادبي سنگت خدا آباد شاهه جي ڪاروباري ڪميٽي جي گڏجاڻي، نوان ميمبرز چونڊيا ويا

سنڌي ادبي سنگت خدا آباد شاخ جي ڪاروباري ڪاميٽي جي گڏجاڻي تاريخ 22/12/1998 بروز اڱارو بوقت 4.00 شام بمقام سگا آفيس خدا آباد ۾ ٿي گذري. گڏجاڻي جي صدارت محترم نظير احمد پند جن ڪئي. محترم نظير احمد پند، محترم اعجاز علي پٽي، محترم محمد ابراهيم پند، محترم ملوڪ پنهور، محترم بشير احمد قريشي ۽ محترم پيربخش جلباڻي گڏجاڻي ۾ شريڪ ٿيا. گڏجاڻي جي ايجنڊا ۾ گذريل ڪارورائي بحال ڪرڻ، ۽ سال 1999ع جي برانچ جي چونڊن تي ويچارڻ شامل هئا. گڏجاڻي ۾ تلاوت ڪلام پاڪ محترم محمد ابراهيم پند جن ڪئي. س.ا.س خدا آباد شاخ جي سيڪريٽري شاهه سائين جا بيت پڙهيا. سيڪريٽري س.ا.س سنگت خدا آباد شاخ سائين کي ٻڌايو ته هن وقت تائين شاخ جا ڪُل 17 ميمبر آهن، جيڪي سال 1998ع لاءِ سنگت جون رهنمون ادا ڪري بيبياق ٿي چڪا آهن. ۽ اوهان سڀ ڄاڻو ٿا ته هر سال ڊسمبر جي مهيني قانون موجب برانچ جو ڪاروباري سال پورو ٿيندو آهي، اهڙي طرح سنگت جي مرڪزي سطح جي باڊي جو مدو ٻن سالن بعد مدو پورو ٿيندو آهي، هن سال مرڪز جي ڪاروباري ڪاميٽي جي 98-12-13 تي قاسم آباد حيدرآباد ۾ مرڪزي چونڊون ٿيون ته اسان جو ڪائونسلر، جيڪو هن واري پروگرام تحت حيدرآباد نه پهتو، مون پنهنجو ووٽ ڪاسٽ ڪيو ۽ اليڪشن ڪميشن تحت ٻن سالن لاءِ سنڌي ادبي سنگت جا مرڪزي عهديدار چونڊيا ويا آهن. محترم مختيار ملڪ سيڪريٽري جنرل، ضراب حيدر جوائنٽ سيڪريٽري، اختر درگاهي ۽ اصغر سجاڳ چونڊيا ويا. چونڊ بهتر نموني ٿي، جنهن ڪاميٽي پاڻ ملهايو جنهن لاءِ کين جس هجي. سيڪريٽري ادبي سنگت خدا آباد شاخ سڀني چونڊيل مرڪزي عهديدارن جي علمي ۽ ادبي صلاحيتن بابت آگاهي ڏني ۽ اميد ظاهر ڪئي ته نئين چونڊيل باڊي س.ا.س کي وڌيڪ سگهارو بنائيندي. سنڌي ٻولي ۽ سنڌي ادب کي وڌيڪ شاهوڪار ڪندي ۽ پاڪستان ۾ سنڌي ٻولي کي قومي ٻولي جو درجو ڏيارڻ لاءِ جاکوڙيندي. س.ا.س جي سيڪريٽري ٻڌايو ته پهرئين ڪاروباري ڪاميٽي جي گڏجاڻي جيڪا حيدرآباد ۾ ٿي نون چونڊ جي آيل سائين اهم فيصلا ڪيا آهن. اهي فيصلا تاريخي ثابت ٿيا. هن محترم مختيار ملڪ جي چونڊجڻ کي حوصله افزا قرار ڏنو. ضلعي رابطو سيڪريٽري طور ڊاڪٽر قربان علي جهتيل اڳ ۾ سال 1999ع ۽ 2000ع لاءِ دادو ضلع جو رابطو سيڪريٽري چونڊ جي آيو آهي، جناب جهتيل صاحب جو بنا مقابلي چونڊجڻ سندس سٺي ڪم جي مڃتا آهي. هن اميد ظاهر ڪئي ته اسان کي ڊاڪٽر جهتيل جو مستقبل ۾ ڀرپور ساٿ رهندو. سيڪريٽري خدا آباد شاخ ۾ وڌيڪ ٻڌايو ته س.ا.س خدا آباد شاخ جو سمورو رڪارڊ مڪمل آهي. جنهن وڌيڪ چيو ته مان ڪ.ڪ جي سڀني ميمبرن جو ٿورائتو آهيان، جن سال 1998ع لاءِ موسان ڀرپور تعاون ڪيو ۽ منهنجي حوصله افزائي ڪندي ادبي سرگرمين کي سگهارو بنايو. هن ٻڌايو ته سال 1998ع دوران مون ڪل پروگرام ترتيب ڏنا. جنهن ۾ خدا آباد تي تاريخي ڪتاب شايع

ڪرڻ وارو ڪم پڻ هٿ ۾ کنيو ويو، هن ڪم کي انشاءالله جلد مڪمل ڪري ڪتاب شايع ڪرڻ جو بندوبست ڪيو ويندو. هن موقعي مالي سيڪريٽري پنهنجي سالياني آمدني ۽ خرچ جا وچور پيش ڪيا جنهن تي اطمینان ڪيو ويو. آمدني 3920 ۽ خرچ 3920 رپيا هو. الي سيڪريٽري جا پيش ڪيل وچور منظور ڪيا ويا، ان کان پوءِ ادبي سنگت جي ڪاروباري ڪاميٽي جي ميمبرن محترم محمد ابراهيم پند، محترم محمد ملوڪ پنهور، محترم بشير احمد قريشي، خيالن جو اظهار ڪيو ۽ محترم اعجاز علي پٽي جي ڪيل ڪم جي تعريف ڪئي ۽ سال 1998ع جي ڪارڪردگي تي اطمینان جو اظهار ڪيو، ان موقعي تي هن اسم تي ڳالهائيندي محترم نظير احمد پند چيو ته محترم اعجاز علي پٽي هن سال موسان شاخ کي متحرڪ ڪرڻ جي پرپور ڪوشش ڪئي آهي. مرڪز سان رابطو بهتر ڪيا آهن ۽ ڪائونسل جي اجلاس ۾ شريڪ ٿي، س.ا.س جي ڪم جي آئيني گهرجن کي سنو نپايو آهي. هن وڌيڪ چيو ته ميمبرن کي بي باق ڪرڻ ۽ رڪارڊ جوڙڻ جي پرپور ڪوشش ڪئي آهي، هن سڀني سائين سان بهتر رابطو پيدا ڪيا آهن. انڪري هن اعجاز علي پٽي جي ڪم جي پرپور تعريف ڪندي آئينده تعاون جو هٿين ڏياريون. هن وڌيڪ چيو ته سال 1999ع جي لاءِ شاخ جون چونڊون ٿيون آهن. انهي ڪري جيڪڏهن سڀ ساٿي متفق ٿين ته هن مهيني جي تاريخ س.ا.س خدا آباد شاخ جون چونڊون ڪرايون وڃن ۽ جيڪڏهن هي هائوس جيڪو فيصلو ڪري ته ان لاءِ فيصلو ڏئي. هن رٿ ڏني ته متفقه طور س.ا.س خدا آباد عهديدار چونڊيا وڃن ته شاخ جو ڪم پرپور نموني سرانجام ڏئي سگهجي. ان کانپوءِ هيٺ ڏنل يڪراءِ فيصلو ڪيا ويا. يڪراءِ فيصلو ڪري سال 1999ع لاءِ س.ا.س خدا آباد جي لاءِ عهديدار چونڊيا ويا. جيڪي هيٺ ڄاڻايل آهن. اعجاز علي پٽي سيڪريٽري، محترم مختيار احمد پنهور جوائنٽ سيڪريٽري، محترم محمد ابراهيم پنهور خزانچي، محترم الهه بجايو پنهور آڊيٽر ۽ شبير احمد قريشي ميمبر سنڌ ڪائونسل چونڊيا ويا. ڪاروباري ڪميٽي ۾ محترم نظير احمد پند، محترم محمد ملوڪ پنهور، محترم غلام نبي قريشي، محترم الطاف حسين پند ميمبر منتخب ڪيا ويا. ان کانسواءِ سال 1998ع جي سٽي بيان ڪيل آمدني خرچ کي ليڪراءِ بحال ڪيو ويو. فيصلو ڪيو ويو ته 98-12-30 تي ضلع رابطو سيڪريٽري کي خدا آباد دعوت ڏني ويندي ۽ نئين باڊي کان حلف ورتو ويندو. سيڪريٽري س.ا.س خدا آباد شاخ کي اختيار ڏنو وڃي ته نئين چونڊيل مرڪزي باڊي ۽ ضلع رابطو سيڪريٽري کي مبارڪ باد ڏيئي شاخ طرفان تعاون جو يقين ڏيارڻ لاءِ خط لکي. خدا آباد تي تجويز ڪيل ڪتاب جي ڪم جو جائزو وٺي سيڪريٽري ايندڙ گڏجاڻي ۾ رپورٽ پيش ڪري. صدر صاحب جي اجازت سان ماهه رمضان کانپوءِ خدا آباد ۾ ڪوبه ادبي ميڙاڪو منعقد ڪرڻ لاءِ محترم محمد ملوڪ پنهور رٿ ڏني. ٻين سائين ان جي تائيد ڪئي ۽ ايندڙ خرچ جو گڏجي پورائو ڪرڻ جي رٿ ڏني. جيئن ته جناب الهه نواز رڪڻائي صاحب خدا آباد ۾ س.ا.س جي گذارش تي ليڪچر ڏيڻ جو سلسلو شروع ڪيو آهي ۽ مستقبل ۾ پڻ هن سلسلي کي جاري رکڻ جي پڪ ڏياري آهي، سائين رڪڻائي صاحب جي محنت طلب ڪم جي تعريف ڪئي ويئي ۽ شڪريو بجا آڻڻ لاءِ خط لکڻ بابت سيڪريٽري کي اختيار ڏنو ويو ۽ وڌيڪ فيصلو ٿيو ته س.ا.س خدا آباد جا عهديدار گڏجي خدا آباد ۾ ميڙاڪا منعقد ڪرڻ جو فيصلو ڪن ته کين اختيار هوندو، پر اهڙو اطلاع اڳواٽ دوستن کي ملڻ گهرجي. خرچ جو پورائو سڀ دوست گڏجي ڪندا. ان بعد گڏجاڻي 00-6 بجه خير خوبي سان پوري ٿي.